

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ЄВРОПЕЙСЬКИХ І СХІДНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Робота допущена до захисту
Зав. кафедри
Зінукова Наталія Вікторівна
Д. пед. н., професор

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

**ЗАСТОСУВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ
ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ
(НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «КРАДІЙКА КНИЖОК» МАРКУСА
ЗУЗАКА)**

Здобувача
Шульпиної Марії Володимирівни
ОПП Переклад (англійська)
Спеціальність 035 Філологія
Керівник кваліфікаційної роботи
Вельчева Ксенія Олександрівна
к. філол. н., доцент кафедри
європейських і східних мов та перекладу

Дніпро
2024

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ЄВРОПЕЙСЬКИХ І СХІДНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри Зінукова Н.В.
д. пед. наук, професор
« 04 » вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу
здобувачу денної форми навчання
освітнього ступеня «магістр» ОПШ «Переклад (англійська)» спеціальності
035 Філологія
Шульпиній Марії Володимирівні

Тема кваліфікаційної роботи «Застосування синтаксичних трансформацій при перекладі англomовного художнього дискурсу (на матеріалі роману «Крадійка книжок» Маркуса Зузака)»

Керівник кваліфікаційної роботи Вельчева Ксенія Олександрівна
к. філол .н., доцент

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи		Підписи
		за планом	фактично	
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	04.09.2023	04.09.2023	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	04.09. 2023	04.09. 2023	
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи	24.10. 2023	24.10. 2023	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у наукового керівника	04.09. 2023	04.09. 2023	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	18.09. 2023	18.09. 2023	
6	Виконання першого розділу	25.10. 2023	25.10. 2023	
7	Виконання другого розділу	30.11. 2023	30.11. 2023	
8	Виконання третього розділу	15.12. 2023	15.12. 2023	
9	Оформлення висновків і рекомендацій	30.12. 2023	30.12. 2023	
10	Оформлення роботи, одержання відзиву	08.01.2024	08.01.2024	
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи	20.12.2023	20.12.2023	
12	Захист кваліфікаційної роботи	14-16.01. 2024	14- 16.01.2024	

Дата видачі завдання «04» вересня 2023 р.

Здобувач Шульпина Марія Володимирівна

Керівник кваліфікаційної роботи Вельчева Ксенія Олександрівна к. філол .н., доцент

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р. Зав. кафедри

Н. В. Зінукова

ВІДГУК КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну роботу магістра за темою «Застосування синтаксичних трансформацій при перекладі англомовного художнього дискурсу (на матеріалі роману «Крадійка книжок» Маркуса Зузака)»

здобувача 2 курсу

ОПП Переклад (англійська)

Шульпиної Марії Володимирівни

Оцінка окремих складових кваліфікаційної роботи:

1. **Оформлення роботи** (не більше 10 балів) - _____10_____ (відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, рисунків, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо)

2. **Своєчасність подання окремих елементів роботи керівнику** (кожний своєчасно поданий елемент дає по 5 балів, не більше 20 балів)

-

_____20_____

3. **Теоретичний та аналітичний аспекти роботи** (не більше 25 балів) з них:

- **Структура та логічність побудови роботи** - _____5_____ (відповідність змісту назви теми, наявність та зміст Вступу; виділення 3-4 глав, в кожній із яких – по 2-3 параграфи, наявність та зміст Висновків, логіка побудови роботи в цілому та в межах окремих розділів)

- **Фактичний матеріал** - _____5_____ (наявність фактичного матеріалу, в тому числі зібраного здобувачем за допомогою лінгвістичного аналізу)

- **Використання лінгвістичних методів аналізу** - _____5_____

- **Використання літератури** - _____5_____ (масштаби представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)

- *Повнота та деталізація* (ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми роботи) 5

4. Практична реалізація результатів дослідження (не більше 20 балів)

- 20
(наявність та ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, викладених в роботі та відбиваючих власний погляд студента)

5. Оцінка попереднього захисту (не більше 25 балів) 25

Додаткові думки та загальний висновок керівника _____

_____Робота М.В. Шульпіної доводить високий рівень філологічної підготовки здобувачки, її уміння добирати та опрацьовувати наукову літературу, вправне володіння термінологічним апаратом. У ході роботи виявлено здатність логічно структурувати матеріал, всебічно аналізувати лінгвістичні явища, робити аргументовані висновки. Продемонстровано дослідницьку самостійність та ініціативність.

Загальна оцінка (не більше 100 балів) 100

Дата оформлення відгуку 15 січня 2024 р.

КЕРІВНИК

кваліфікаційної роботи

Вельчева Ксенія Олександрівна

к. філол. н., доцент

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Шульпина М.В. «Застосування синтаксичних трансформацій при перекладі англомовного художнього дискурсу (на матеріалі роману “Крадійка книжок” Маркуса Зузака)»

Дана дипломна робота присвячена дослідженню використання синтаксичних трансформацій при перекладі художнього дискурсу на прикладі роману Маркуса Зузака «Крадійка книжок». Аналіз синтаксичних трансформацій у перекладі художнього дискурсу є актуальною темою, оскільки від адекватності перекладу синтаксичних конструкцій може залежати якість та точність відтворення авторського стилю та структури твору.

У роботі розглядаються особливості перекладу художнього дискурсу, визначається специфіка синтаксичної структури англійської мови, наводиться характеристика перекладацьких трансформацій. Висвітлено специфіку синтаксису в романі «Крадійка книжок» Маркуса Зузака, а також проведено детальний аналіз синтаксичних структур, які притаманні лише англійській мові.

Робота складається зі вступу, 3-х розділів, списку використаних джерел, додатку.

Ключові слова: синтаксичні трансформації, художній дискурс, переклад, синтаксичне уподібнення, словосполучення, речення, заміна, підмет, присудок, членування, перестановка, об'єднання речень, синтаксичні конструкції.

SUMMARY

Shulpyna M.V. “Applying syntactic transformations while translating English artistic discourse (on the material of the novel “The Book Thief” by Markus Zusak)”

This thesis is devoted to the study of the use of syntactic transformations in the translation of artistic discourse, based on Markus Zusak's novel “The Book Thief”. The analysis of syntactic transformations in the translation of artistic discourse is a relevant topic, as the quality and accuracy of conveying the author's style and structure of the work may depend on the adequate translation of syntactic constructions.

The paper examines the translation of artistic discourse, outlining the nuances in translating and defining the distinctive features of the syntactic structure in the English language. It also characterizes translation transformations. Furthermore, it highlights the specificity of syntax in Markus Zusak's novel “The Book Thief” and conducts a comprehensive analysis of the unique syntactic structures in the English language.

The work consists of an introduction, 3 chapters, a list of references, and an appendix.

Keywords: *syntactic transformations, artistic discourse, translation, syntactic assimilation, phrase, sentence, replacement, subject, predicate, sentence fragmentation, sentence integration, syntactic constructions.*

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ	12
1.1. Поняття художнього перекладу та особливості художнього дискурсу	12
1.2. Синтаксичний стрій сучасної англійської мови	21
1.3. Визначення поняття перекладацьких трансформацій. Методи синтаксичних трансформацій в перекладі	28
РОЗДІЛ II. СИНТАКСИЧНИЙ АНАЛІЗ РЕЧЕНЬ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ МАРКУСА ЗУЗАКА «КРАДІЙКА КНИЖОК»	40
2.1. Прості речення в художньому дискурсі	40
2.2. Складносурядні речення в художньому дискурсі	43
2.3. Складнопідрядні речення в художньому дискурсі	46
2.4. Багатокомпонентні складні речення	60
РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ	67
3.1. Нульова трансформація	67
3.2. Членування та об'єднання речення	70
3.3. Заміна	77
3.4. Перестановка	83
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	98
ДОДАТКИ	98

ВСТУП

Переклад художньої літератури є викликом через наявність стилістичних прийомів, специфічної лексики, реалій та персонажів, які формують особливу атмосферу для читачів.

Еволюція сучасного вивчення перекладу базується на комплексних аналізах методів забезпечення відповідності між оригінальними текстами та їх перекладами. Діяльність перекладача, у свою чергу, є процесом інтерпретації та творчого відтворення, оскільки він спочатку усвідомлює сенс оригіналу, а потім втілює цей сенс у відповідну знакову форму іншою мовою.

Художній твір – це насправді створення нового художнього світу, який набуває конкретного виразу завдяки використанню різноманітних стилістичних засобів та індивідуального стилю письменника. Тропи та фігури застосовуються на лексичному, фонетичному та синтаксичному рівнях мови і є основою художньо-естетичної функції тексту. Це саме через них текст набуває образності та передає емоції, характер і настрої героїв. Не тільки це, але стилістичні засоби містять імпліцитні смисли та культурні символи, які перекладач повинен адекватно декодувати. Для цього важливо проаналізувати художній контекст та інтенції письменника. Окрім високої професійної майстерності, перекладачам слід володіти лінгволітературними здібностями, проводити лінгвостилістичний аналіз художнього тексту та вміло втілювати в перекладі лексичні та стилістичні особливості.

Специфічність мови найбільш повно виявляється у її синтаксисі, тому зрозуміло, що від професіоналізму перекладача залежить його здатність передати всі можливі особливості синтаксису художнього твору іншою мовою. Чим краще і швидше перекладач зможе відтворити ці особливості, тим більш цілісно та глибоко цей твір буде сприйматися читачем у новій мовній картині.

У перекладі, особливо в художньому дискурсі, важливо не тільки зберегти особистий стиль автора, але й максимально точно передати художній образ, що був створений у вихідному творі. Це досягається за допомогою перекладацьких

трансформацій, які відтворюють перехід від елементів оригіналу до елементів перекладу. Важливість цих трансформацій полягає в забезпеченні адекватності перекладу.

Якісний український переклад художнього дискурсу є досяжним лише тоді, коли перекладач здатний утримати баланс між відтворенням тексту мовою перекладу та збереженням його змісту, форми і художньо-естетичного аспекту оригіналу. Цей баланс є надзвичайно важливим, оскільки художні тексти мають свою неповторну атмосферу, стиль та специфічну мовну гру.

Актуальність дослідження застосування синтаксичних трансформацій пояснюється зростаючим інтересом до художньої літератури та необхідністю розробки принципів застосування синтаксичних трансформацій.

Синтаксичні трансформації є цікавим аспектом перекладу через складну природу речень. Речення — це найскладніші одиниці мови, які не лише мають формальну та семантичну складність, але й піддані сильному впливу прагматичних чинників у процесі створення. У порівнянні з окремими словами, морфологічними формами або навіть словосполученнями, речення завжди мають більше контекстуальної залежності та можуть мати безліч інтерпретацій у перекладі. Це пов'язано з авторською установкою та гнучкістю всіх компонентів речення, які під час перекладу можуть змінювати свою граматичну і/або лексико-семантичну структуру. Ці аспекти створюють значні виклики для перекладача та роблять проблему синтаксичних трансформацій особливо цікавою.

Для дослідження особливостей застосування синтаксичних трансформацій велика кількість вітчизняних та зарубіжних вчених присвятила свої дослідження. Це питання було досліджено та розглянуто в роботах таких вчених, як Л. Бархударов, Л. Латишев, А. Швейцер, І. Корунець, В.Коптілов, В. Павлов, А. Фітерман та Т. Левицька.

Незважаючи на важливість та актуальність дослідження синтаксичних трансформацій на рівні речення у перекладознавстві, варто зазначити, що це питання досліджено недостатньо повно в рамках наукових досліджень.

Відмічений факт викликає необхідність більш глибокої систематизації існуючих теорій, встановлення співвідношення між частотністю вживання різних трансформацій для кожного типу речень у практичній перекладацькій діяльності.

Об'єктом дослідження є синтаксичний стрій сучасного англомовного художнього дискурсу.

Предметом дослідження є застосування в художньому дискурсі синтаксичних трансформацій на прикладі роману Маркуса Зузака «Крадійка книжок».

Метою роботи є дослідження явища синтаксичних трансформацій на рівні речень у контексті перекладу художніх творів.

Для досягнення поставленої мети у дипломній роботі передбачається вирішення таких **завдань**:

1. Дослідити поняття художнього перекладу.
2. Визначити поняття перекладацьких трансформацій.
3. Виокремити основні стратегії застосування синтаксичних трансформацій у художньому дискурсі під час перекладу.
4. Охарактеризувати синтаксичний стрій сучасної англійської мови.
5. Висвітлити специфіку синтаксису в романі “Крадійка книжок”
6. Виконати переклад фрагментів роману “Крадійка книжок” та проаналізувати синтаксичні трансформації, використані при перекладі.

Наукова новизна полягає у комплексному аналізі застосування синтаксичних трансформацій саме у художньому дискурсі та визначення основних способів та стратегій їх використання.

Практичне значення роботи представляє собою матеріали й результати роботи, які можуть бути використані на заняттях з практики перекладу англійської мови, у курсі «Порівняльна граматики англійської та української мов» та «Практика письмового перекладу».

Методика дослідження має комплексний характер, полягає у використанні різних методів та прийомів, що зумовлено метою і конкретними завданнями. На

основі методу кількісних підрахунків було зроблено висновки щодо частотності вживання видів трансформацій під час перекладу. В результаті проведеного дослідження за допомогою дедуктивного методу, використовуючи загальні стратегії для досягнення адекватності перекладу художнього твору, було ретельно проаналізовано роль та застосування синтаксичних трансформацій як ключової стратегії в процесі художнього перекладу. Дослідження включало в себе застосування зіставного методу, який допоміг виявити та проаналізувати розбіжності між оригінальним текстом роману, написаного англійською мовою, та його перекладом на українську мову. Дистрибутивний метод допоміг виявити та порівняти структурні особливості оригінального тексту та його перекладу. Структурний метод передбачає ретельний аналіз граматичної будови тексту, включаючи вивчення синтаксичних конструкцій, структури речень, та взаємозв'язків між словами.

Матеріалом дослідження є роман Маркуса Зузака «Крадійка книжок».

Апробація роботи. Результати роботи було представлено на Міжнародній науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Молодь України в контексті міжкультурної комунікації».

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатку. Загальний обсяг роботи становить 123 сторінок, з них 90 сторінок – основного тексту. Список використаних джерел налічує 61 позицію.

РОЗДІЛ 1

СИНТАКСИЧНИЙ СТРІЙ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДСТУПИ ДО ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

1.1. Поняття художнього перекладу та особливості художнього дискурсу

Художня література має свої відмінності, включаючи унікальний стиль кожного письменника, зумовленим його світоглядом, впливом естетики епохи та літературної школи. А. Федоров підкреслював, розмаїття лексичних та граматичних засобів мови, зокрема синтаксичних конструкцій, у різних взаємозв'язках один з одним, а також різноманітні комбінації писемної та усної мови в літературно-стилістичних варіаціях обох, ускладнюють завдання художнього перекладу до надзвичайної міри [51].

Починаючи з початку ХІХ століття, український художній переклад розпочав активний розвиток та згодом досяг значних вершин. Більшість українських перекладів того часу не точно відтворювали оригінали, а скорочували або розширювали їх [43]. Головним завданням став пошук методів досягнення високого ступеня майстерності у передачі оригінального змісту мовою перекладу. Надалі, враховуючи численні обмеження на використання української мови, які довго існували в українському суспільстві, в галузі українського перекладознавства з'явилися нові завдання. Як зазначав М. Стріха, одним із них стало вивчення ролі українського перекладу як явища, що сприяє формуванню національної ідентичності [48].

Українська інтелігенція, яка зосереджувалася на перекладацькій діяльності, внесла важливий вклад у розвиток перекладу в Україні. Переклади видатних творів світової спадщини на українську мову стали основою для налагодження прямого спілкування між українською та іноземними культурами. Це сприяло відмові від погляду, що українська мова обмежена лише до сфери побуту. Самі

перекладачі того часу розглядали художній переклад як необхідний і творчий фактор, що сприяє літературному розширенню. [48].

У 1940-х - на початку 1950-х роках активізувалася перекладацька діяльність, але переклади переважно охоплювали радянську російську літературу, що зменшувало кількість перекладів з інших мов. Також тоді з'явилася практика перекладу творів інших мов з російських перекладів. Це спричинило буквальний переклад, коли українські версії перекладів штучно наближувалися до російської мови за оригіналами, що породжувало специфічний «перекладацький» варіант української мови з великою кількістю новостворених слів та граматичних конструкцій [43].

У кінці 1950-х - на початку 1960-х років відбувалася «відлига», коли зменшився ідеологічний контроль, що дозволило активно перекладати з відомих європейських мов, а також іспанської, італійської, шведської, датської, грецької та східних мов. У цей час сформувалася відома українська школа художнього перекладу, де розуміли, що переклад художнього твору — це творчий процес, який створює новий твір, зберігаючи його цінність та вплив на читача. Такий переклад не тільки лінгвістичний, він має й стилістичний аспект, що робить його особливим мистецтвом [43].

Художній дискурс є системою основних концепцій, які відображають певні ментальні простори й матеріалізуються у різних знаках та їх формах. Вивчення художнього образу, який є основною категорією будь-якого художнього дискурсу, в рамках дискурсивно-когнітивної парадигми наукового знання, є новим етапом у розвитку перекладознавства. Це дозволяє більш об'єктивно оцінювати стратегії та тактики перекладу в контексті ключової проблеми — адекватності перекладу. Крім того, це надає об'єктивну основу для порівняльного аналізу перекладів з метою розуміння етноспецифіки концептуалізації, категоризації та вербалізації не тільки навколишньої об'єктивної реальності, але й створеного художнього світу, який є ірреальним [1, с. 127].

Французький лінгвіст Ж. Мунен вдалим чином назвав художній переклад «восьмим чуттям», а всю галузь перекладу — мистецтвом розуміти та втілювати в життя (цит. за [36]).

Існують різні підходи до задач художнього перекладу. Наприклад, В. Комісаров, визначаючи художній переклад як переклад художньої літератури, вважає відтворення художньо-естетичної цінності оригіналу та створення повноцінного художнього тексту у мові перекладу [19]. Для досягнення цієї мети перекладач повинен мати свободу у виборі мовних засобів, можливість пристосувати текст оригіналу до нової мови, зберігаючи при цьому його сутність та художній вираз. Це передбачає можливість пропускати окремі деталі оригіналу, адаптувати образ до мовно-культурних особливостей мови перекладу (цит. за [18]).

В. Коптілов розглядає художній переклад як вид словесної творчості, що полягає у відтворенні текстів, написаних однією мовою, засобами іншої мовної системи. Важливим є те, що переклад художнього твору не лише передає зміст, але й відображає естетичні та філософські погляди автора, його почуття та думки. Таким чином, перекладач відтворює не лише слова, а й дух твору, намагаючись передати його глибокий зміст та емоційний вплив [21].

За поглядами відомого лінгвіста Л. Латишева, художній переклад можна розглядати як специфічний вид перетворень між мовами. Ці перетворення відіграють ключову роль у процесі перекладу, оскільки допомагають зберегти стилістичні та мовні особливості оригіналу (цит. за [28]).

А. Попович у своєму визначенні підкреслив сутність завдання перекладача, яке полягає не лише в тому, щоб підпорядковувати себе оригіналу. Це може призвести лише до «прозорого перекладу». Він вважає, що у перекладача є право мати відмінності від автора органічно, бути самостійним, але лише в тій мірі, в якій це потрібно для передачі оригіналу. Його підхід полягає в тому, щоб використовувати метод відтворення оригіналу як живого твору, здатного відтворити життєву силу та енергію оригінального твору. Такий підхід

підкреслює значення вірності оригіналу, але й дозволяє перекладачеві виявляти творчість і самовираження в процесі перекладу тексту (цит. за [42]).

Художній переклад – це також взаємодія культур, до яких належить текст оригіналу й текст перекладу [27]. Так, дослідники, такі як М. Шемуда та Е. Косеріу, ділять подібну думку щодо художнього перекладу. Вони вважають, що художній твір включає в себе різні світоглядні позиції та відображає особливості національної культури тексту оригіналу. Мову оригіналу розглядають як систему значень або картину світу, а мову перекладу як спробу відобразити цей світ за допомогою інших мовних засобів. Такий підхід підкреслює важливість збереження не лише інформаційного змісту, а й естетичного та культурного аспектів під час перекладу художніх текстів (цит. за [26]).

У кожному перекладі художнього тексту важливо зберегти гармонію між формою та змістом твору. Перекладач повинен дбати про те, щоб передати семантичну та стилістичну структуру оригінального твору, адаптувавши її до цілей та особливостей мови перекладу [2]. Художній стиль є особливо складним, оскільки вимагає від перекладача використання різних мовних засобів, включаючи іноді діалектизми, варваризми, професіоналізми та інші нелітературні елементи. Однак, попри ці виклики, художній переклад має передавати не лише буквальний зміст, але й естетичну та ідейну цінність оригінального твору [22]. Текст може також містити приховані сенси та підтексти, які перекладач повинен розуміти та відтворювати, надаючи перекладу глибшу рівність і мистецьку цінність.

Крім цього, досвідчений перекладач має відмінну інтерпретаційну здатність, яка дозволяє відтворити ідеї та образи оригінального твору так, щоб вони зберегли свою сутність та емоційний вплив на читача у мові перекладу. Такий перекладач спроможний надати перекладу не лише точність і лінгвістичну коректність, але й глибокий зміст і художню цінність оригіналу.

Образні засоби оригіналу і їх зв'язок з національною мовою — це питання, яке стає ключовим у перекладі художньої літератури, як зазначив А. Федоров. Художня література відображає в образах певну реальність, пов'язану з життям

конкретного народу, його мова є основою для втілення цих образів. Збереження національної специфіки оригіналу — складне завдання як практичної реалізації, так і теоретичного аналізу. Успішність перекладу та його теоретичний аспект залежать від знань перекладача про життя, що зображене в оригіналі, а також про читача, його контекст та знання. Поглиблення знань може змінити сприйняття національної специфіки оригіналу: коли реальність іншої країни стає звичною, вона втрачає свою специфічність. Література кожної країни може містити твори про життя інших народів, але вони все одно пройняті відбитками власної культури [51].

При перекладі художнього тексту також важливо враховувати, що мовні елементи у ньому майже завжди мають естетичне вмотивування і нерідко переносять додаткові смислові відтінки. Ці особливості художньої мови потребують детального аналізу, який допомагає перекладачу розкодувати характер тексту. Автор закодує свої ідеї у вигляді стилістичних засобів, і перекладач повинен зрозуміти ці засоби та зберегти їх під час перекладу для передачі характеру та атмосфери оригінального твору.

Переклад художнього тексту базується на детальному стилістичному аналізі. Справжнє розуміння тексту передбачає увагу до контексту, в якому розташовані мовні елементи. Контекст визначає співвідношення слова з його єдиним можливим значенням у межах тексту. Аналіз контексту допомагає не лише знайти оптимальний переклад слова, а й виявити приховані смисли, які характерні для стилістичних засобів виразності мови. Таким чином, адекватний переклад вимагає розуміння як лексичних, так і структурних аспектів тексту, а також врахування його естетичного та культурного контексту [53].

П. Дудик також підкреслював, що стилістичні засоби мови грають важливу роль у художньому тексті, допомагаючи створити образність і виразність. Ці засоби можна поділити на дві великі категорії: зображальні та виражальні.

Зображальні стилістичні засоби включають такі тропи, як:

- **Метафора:** використовує образи, які не є буквальними, для порівняння.

- Метонімія: заміна одного слова іншим на основі спільних асоціацій.
- Гіпербола: перебільшення чи пригнічення характеристик для підсилення виразності.
- Синекдоха: використання частини для позначення цілого або навпаки.
- Епітети: виразні прикметники, які надають предметам особливого кольору.

Виразальні стилістичні засоби стосуються структури речень та тексту і включають:

- Інверсія: зміна порядку слів для виділення певного слова чи фрази.
- Риторичні запитання: запитання, які не очікують відповіді, а слугують риторичною функцією.
- Контраст: порівняння або протиставлення протилежних елементів.
- Паралелізм: повторення синтаксичної конструкції для зміцнення виразності.
- Анафора і епіфора: повторення слова або фрази на початку або в кінці речень.
- Парцеляція: розчленування цілісної змістово-синтаксичної структури на інтонаційно й пунктуаційно ізольовані комунікативні частини — окремі речення.

Ці стилістичні засоби допомагають авторам створювати образи, відтворювати настрій, індивідуалізувати текст та підсилювати емоційний вплив на читача. Важливо, щоб перекладач урахував ці засоби під час перекладу, намагаючись зберегти образність та виразність оригіналу в межах іншої мови [7].

Важливим аспектом роботи досвідченого перекладача є здатність адаптувати свій індивідуальний стиль до стилю автора оригіналу, зберігаючи при цьому автентичність тексту та його естетичний вираз. Перекладач повинен бути здатний відчути тонкі нюанси та виразність стилю автора і передати їх у перекладі.

С. Єрмоленко також виділяє розуміння індивідуального стилю автора, як одним з ключових завдань для досягнення адекватного перекладу художнього тексту. Кожен письменник має унікальний стиль, який відображається у виборі слів, фраз, ритмів та способів виразу думок. Перекладач повинен бути здатний розуміти та передавати цю індивідуальність в перекладі, адже стиль автора є частиною його мистецтва [9, 10].

Тільки повне нерозуміння ідеї та мистецького задуму автора, відсутність мовного та естетичного відчуття або неправильне, упереджене уявлення про сам оригінал можуть призвести до повної втрати типізуючого, узагальнюючого смислу, алегоричності або багатоплановості твору.

Так, погляди мовознавця Х. Дідуха підтверджують ідею, що індивідуальний стиль автора є ключовим для розуміння та передачі художнього тексту в перекладі. Ідіостиль, як сукупність мовних рис та механізмів творення тексту, дійсно визначає, як автор використовує мову для вираження своїх ідей та відображення свого світосприйняття. У художньому тексті індивідуальний стиль автора може проявлятися через вибір слів, їхню лексичну розмаїтість, структуру фраз, ритм, образи, метафори, інші стилістичні риси та елементи мови. Цей стиль також розкривається через ритм та інтонацію тексту, а також через структуру та композицію художнього твору. Перекладачеві важливо зберегти ці особливості, щоб відтворити дух та індивідуальність авторського творення у мові перекладу [8].

Для створення виразного образного сполучення має велике значення характер синтаксичних зв'язків між словами, що несуть певні образи, зокрема, їх об'єднання в одне речення або розбиття на кілька речень.

Сучасна мовна специфіка в художній літературі відображає різноманіття та витонченість у відтворенні реальності через об'єктивне бачення митця. Цей контекст забезпечує безмежність вибору та експресивних можливостей мовних засобів. Автори мають змогу надавати нові значення та функції навіть тим мовним одиницям, які раніше були експресивно невиразними. У цьому контексті синтаксичні конструкції стають не менш важливими — вони активно

використовуються авторами для досягнення ідейно-естетичної мети творів. Ідеї, що несе текст, спираються на синтаксичні конструкції, які відіграють ключову роль у втіленні мистецької функції та естетичного сприйняття художнього твору. Таким чином, мова у сучасній художній літературі стає важливим засобом для втілення митцем своїх творчих ідей і передачі глибини та багатства мистецтва [45].

У синтаксисі мови найбільш повно виявляється її специфічність, тому зрозуміло, що від професіоналізму перекладача залежить його здатність передати всі можливі особливості синтаксису художнього твору іншою мовою. Чим краще і швидше перекладач зможе відтворити ці особливості, тим більш цілісно та глибоко цей твір буде сприйматися читачем в новій мовній картині. Варто зазначити, що в синтаксисі найбільш повно виявляються особливості стилю всіх авторів [45].

Використання специфічних синтаксичних структур у художньому творі має свої причини, які переважно є внутрішніми факторами, а не зовнішніми, як це зазвичай вважається. Ці причини пов'язані з духом, характером, настроєм та індивідуальними психологічними особливостями автора, а також з розвитком сюжету твору.

Як зазначав А. Федоров, синтаксичні одиниці художньої мови завжди мають співвідношення з оточуючими їх синтаксичними одиницями того ж тексту, вони містять закономірності, які використовує автор. Скупчення схожих словосполучень, використання синтаксичних паралелізмів або контрастів, розмір фрази, кількість і обсяг речень, розподіл на більші чи менші частини — все це має композиційне та ритмічне значення. Переклад вдалий, якщо передає ці елементи синтаксису, які впливають на кінцевий результат і враження від тексту. Не менш важливу роль відіграє пунктуація: розділові знаки відтворюють ритм і синтаксичну структуру, вони не лише формальні, але і визначають смислове та структурне утворення тексту. Заміна одного знака іншим (наприклад, коми — крапки або крапки з комою) впливає як на загальне смислове ціле, так і на ритмічну єдність тексту [51].

Слід зазначити, що художній переклад творів розподіляється на різні підвиди відповідно до жанру художньої літератури, які включають переклад поетичних творів, переклад художньої прози, переклад сатиричних творів, переклад текстів пісень, переклад п'єс та інше [22]. Однак важливо зазначити, що цей поділ є умовним і залежить від конкретних вимог та особливостей кожного перекладу. Кожен жанр має свої унікальні вимоги та особливості, які перекладач повинен врахувати, щоб забезпечити якісний та адекватний переклад.

Роман, як вид літературного твору, має великий обсяг і складну сюжетну будову. Він глибоко змальовує різні аспекти життя героїв, їхні переживання та емоції, а також включає філософські роздуми автора. У романі важливе значення має його ритм та інтонаційний характер, який визначається структурою речень, груп речень і абзаців. Цей ритм та інтонаційний імпульс допомагають передати внутрішній настрій тексту, що складно виразити іншими мовними засобами [22].

У перекладі прозових творів, зокрема романів, перекладач стикається з проблемою відтворення смислового навантаження і стилістичної виразності слів і фраз різних мов. Спроби дослівного відтворення всіх елементів твору можуть призвести до втрати гармонії й глибини оригіналу. Роман складається з багатьох мовних одиниць, і перекладач повинен вміло маніпулювати цими одиницями, зберігаючи гармонію та стиль оригіналу [22].

Окрім цього, важливо дотримуватися точності передачі смислу й уникати додаткових власних доповнень чи спотворень тексту оригіналу, зберігаючи його лаконічність та характер. Для досягнення адекватності перекладу, перекладач використовує різні типи перекладацьких трансформацій і прийомів. Це допомагає передати способи художнього вираження ідей автора та зберегти образність оригіналу в перекладі.

1.2. Синтаксичний стрій сучасної англійської мови

У вузькому значенні синтаксис — це набір граматичних правил для створення фраз і речень в мові. Існують і ширші концепції синтаксису, які пов'язані з розумінням цього терміну як правила побудови складніших мовних

одиниць із простіших. Згідно з І. Корунцем, в більш розширеному розумінні синтаксис — це правила формування виразів у будь-якій системі символів, не тільки у вербальній мові [24].

В межах синтаксису варто розрізняти два рівні: рівень словосполучень і рівень речень. Як зазначив Б. Ілліш, словосполучення і речення — це основні одиниці синтаксису, які мають важливі відмінності. Словосполучення — це засіб найменування якихось явищ або процесів, так само як слово. Кожна складова фрази може зазнавати граматичних змін згідно з граматичними категоріями, що представлені в ній, не змінюючи тим самим ідентичність фрази. З реченнями справа зовсім інакша. Речення — це одиниця, у якій кожне слово має свою визначену форму. Зміна форми одного чи більше слів приведе до появи нового речення [60].

Словосполучення складається з двох чи більше граматично пов'язаних самостійних частин мови, що виражають певний зміст. Словосполучення можуть бути: 1) синтаксично вільними поєднаннями слів або 2) ідіоматично обмеженими (сталими) [24].

Згідно з існуючими взаємозв'язками між їхніми складовими частинами всі словосполучення поділяються на такі два типи:

1) Словосполучення із сурядним зв'язком.

Словосполучення із сурядним зв'язком в англійській мові формуються з компонентів, що мають рівні ранги та з'єднані або за допомогою сполучників, або за розташуванням. Такі словосполучення виконують функцію однорідних частин речення [24].

2) Словосполучення з підрядним зв'язком.

Словосполучення з підрядним зв'язком є бінарними за своєю природою. Вони складаються з головного компонента, який є ядром словосполучення, та одного або декількох додаткових елементів. Це може бути як одне повнозначне слово, так і група слів, які функціонально рівні і мають функцію головного слова [24].

Синтаксичне відношення між складовими словосполучення розподіляється на дві основні категорії:

1. Узгодження.

Узгодження в мові означає метод вираження синтаксичного зв'язку, що полягає в тому, що підпорядковане слово набуває форми, схожої на форму слова, до якого воно підпорядковане. У сучасній англійській мові це може стосуватися тільки категорії числа: підпорядковане слово узгоджується за числом зі своїм головним словом, якщо воно має різні форми за числами взагалі. Це спостерігається лише у двох словах, займенниках *this* та *that*, які узгоджуються за числом зі своїм головним словом. Оскільки жодне інше слово, незалежно від того, до якої частини мови воно може належати, не узгоджується за числом зі своїм головним словом, ці два займенники виступають досить окремо в сучасній англійській синтаксичній системі [60].

Також Б. Ілліш зауважив щодо проблеми узгодження дієслова з іменником або займенником, що вказує на суб'єкт дії, що зазвичай це розглядається як узгодження присудка з підметом, тобто як явище структури речення [60].

2. Керування.

У сучасній англійській мові термін «керування» означає використання певної форми підпорядкованого слова, яке вимагається його головним словом, але не співпадає з формою головного слова — це різниця між узгодженням та керуванням.

Б. Ілліш зауважив, що роль керування в сучасній англійській практично така ж невелика, як узгодження. У англійській мові ми не знаходимо жодних дієслів, іменників або прикметників, які вимагали б від підпорядкованого іменника бути в одному відмінку, а не в іншому. Також немає прийменників, що потребують подібного підпорядкування [60].

Єдине, що можна назвати керуванням у сучасній англійській мові, — це використання займенників у формі давального відмінка та займенника «*who*» у підпорядкованому стані перед дієсловом або після прийменника.

На відміну від словосполучень речення досліджується в так званому головному синтаксисі. Основні ознаки, що характеризують речення як універсальну мовну одиницю, такі: 1) речення є основною мовною одиницею; 2) воно є основною синтаксичною одиницею та 3) воно є основною комунікативною одиницею [24]. У рамках речення здійснюється будь-яке поєднання слів, що несуть інформативне навантаження. Тому речення є головним об'єктом синтаксису як частини граматики [11].

М. Блох наголошує, у певних випадках речення може складатися лише з одного слова, яке має різні лексико-граматичні характеристики. Проте, це не суперечить загальній ідеї речення як синтаксичного поєднання слів. Навіть якщо речення і слово можуть збігатися, слово-речення як одиниця тексту відрізняється від слова-лексеми як одиниці лексикону [59].

В. Павлов зазначає, що за метою висловлювання речення можуть бути розповідними, питальними, спонукальними та окличними. Розповідні речення висловлюють твердження, як позитивні, так і негативні. Питальні речення поділяються на загальні, спеціальні, розділові та альтернативні питання. Спонукальні речення використовуються для вираження спонукання або наказу. Окличні речення використовуються для вираження емоцій, звертань або вигуків. [39].

За структурою Б. Ілліш виділяє:

- 1) Прості речення.
- 2) Складні речення.

Просте речення складається лише з одного clause, яке має бути самостійним з однією основою. Прості речення також можуть містити звороти, тому вони часто є довгими й ускладненими. Однак вони все ще мають лише один підмет або один присудок. У свою чергу прості речення поділяються на:

- прості непоширені (без другорядних членів речення)
- прості поширені (є другорядні члени речення) [39].

За своєю будовою І. Корунець поділяє прості речення на:

- односкладні;

Як зауважив М. Блох, односкладні речення складаються з одного головного члена речення або його частини, при цьому інший член речення відсутній у структурі речення. [59].

- двоскладні

Це навпаки речення з двома головними членами речення. Двоскладні речення більше розповсюджені в англійській мові, ніж українській. Єдині двоскладні речення, які не існують в українській, це наступні:

- Безособові речення, які вводяться безособовим займенником підметом.
- Неозначено-особові речення, в яких суб'єкт виражений невизначеними особовими займенниками.
- Речення з ввідними словами «it» або «there».
- Неозначено-особові речення з невираженим агентом та присудком пасивного стану, за яким слідує прийменник.
- Речення з вторинними конструкціями предикації [24].

Складне речення в англійській мові складається з двох або більше граматичних основ, які в основному представлені відповідними clauses. Структурні типи складного речення визначаються на підставі синтаксичного зв'язку його частин, які не завжди чітко ідентифіковані [24].

Залежно від типу синтаксичного зв'язку між частинами речення, складні речення поділяються на складносурядні та складнопідрядні.

Як зазначила О. Фадєєва, складносурядні речення формуються за допомогою сурядного зв'язку двох або більше простих речень або їх частин, поєднаних за змістом. Сурядність — це відношення між двома або більше окремими та синтаксично еквівалентними частинами речення. Синтаксичний зв'язок між частинами речення в складносурядному реченні може бути або безсполучниковим, або за допомогою сполучників сурядності [50].

Складнопідрядне речення базується на синтаксичному зв'язку підрядності. Підрядна одиниця є частиною головного речення. На відміну від складносурядних речень, які синтаксично рівнозначні, підрядні речення

синтаксично залежать від головних речень. Складнопідрядне речення складається з незалежного, або головного, речення та одного чи кількох підрядних речень. Синтаксичний зв'язок між реченнями в складнопідрядному реченні може бути безсполучниковим [50].

Підрядні речення можуть ділитися на наступні види:

- Підрядне підметове

Підрядні підметові речення виступають у ролі підмета для головного речення. Ці складнопідрядні речення утворюються за допомогою: відповідних сполучників; відносних займенників чи прислівників.

У англійській мові характерним є те, що рематичні складнопідрядні речення з підрядним підметовим знаходяться у постпозиції до основного речення та вводяться безособовим займенником *it*. Ця структурна форма англійських складнопідрядних речень з підрядною підметовою має певні семантичні еквіваленти, хоча вони не є абсолютно ідентичними в українській мові. Основна різниця, звичайно, полягає у відсутності займенника «*it*» та у використанні різних форм присудкових дієслів [24].

- Підрядне присудкове

Підрядні присудкові речення можуть виконувати функцію частини іменного складеного присудка в головному реченні та завжди розташовані після головного речення в англійській [24].

- Підрядне означальне

Підрядне означальне змінює значення головної частини та часто містить займенник або інший елемент, який пов'язаний з нею. Якщо підрядне означальне обмежує значення своєї головної частини, його зазвичай називають обмежувальне означальне.

Підрядне означальне, яке не обмежує значення своєї синтаксичної головної частини, називається описове означальне. Видалення описового означального речення не руйнує ні структури, ні смислу речення. Описове означальне лише надає додаткову інформацію або опис свого головного речення [50].

- Підрядне з'ясувальне

Підрядне з'ясувальне за визначенням О. Фадєєвої — це речення, яке є об'єктом дії дієслова, прикметника чи слова категорії стану [50].

- Підрядне обставинне

Підрядне обставинне відповідає обставині в реченні. Воно виконує подібну функцію до прислівника, змінюючи дієслово, прикметник або інший прислівник, надаючи інформацію про час, місце, спосіб, умови, мету, протиставлення або причину.

I. Корунець виділяє, що за функцією підрядне обставинне поділяється на:

- обставинне місця

Ці підрядні визначають:

a) Місце або напрямок дії/стану в головному реченні.

b) Вони вводяться в англійській мові за допомогою: where to, where/from, where, whence, wherever, everywhere [24].

- обставинне часу

Обставинні часу виражають функцію обставини дії чи стану у головному реченні [24].

- обставинне способу дії

Підрядні обставинні способу дії надають якісні характеристики дії/стану у головному реченні. В англійській мові вони вводяться сполучниками as/as if або словом-зв'язкою «the way» [24].

- обставинне порівняння

Обставинне порівняння може характеризувати дію/подію, виражену присудком головного речення, або воно може співвідноситися, як у підрядних реченнях способу дії, з прислівником порівняння головного речення.

Іноді виявлення обставинного порівняння не є дуже простою через те, що значення порівняння може перекликатися з обставинним способом дії, вираженим в головному реченні [24].

- обставинне умови

Ці підрядні речення можуть виражати реальну чи умовну подію в теперішньому, минулому або майбутньому часі. Відмінність від української

обставинного умови спостерігається у використанні форми теперішнього часу для вираження майбутнього в англійських підрядних реченнях умови, тоді як в українській мові в обох частинах вживається майбутній час [24].

- обставинне допусту

Ці речення змінюють не окрему частину головного речення, а речення в цілому, як це буває у випадку умовних речень. Крім того, значення, виражене в обставинному допусту, часто може перебувати в порівнянні з тим, що виражене в головному реченні [24].

- обставинне мети

Підрядні обставинні мети вказують на ціль дії чи стану головного речення [24].

- обставинне причини

Обставинні причини виражають причину, мотив або спонукання до дії, вираженої в головному реченні [24].

- обставинне наслідку

Слід зауважити, що обставинне наслідку необов'язково вказує на те, що результат був запланований заздалегідь або був свідомо спрямований. Підрядне речення може поєднуватись з головним реченням двома способами: речення вводиться сполучником «that», тоді як у головному реченні є займенник «such» або прислівник «so», який залежить від сполучника; підрядне речення вводиться фразою «so that» [60].

Також І. Корунець виділяє складні речення з взаємною підрядністю. Такі речення зазвичай складаються з двох речень, які взаємно підпорядковують одне одного. Отже, неможливо стверджувати, яке з речень є головним, а яке підрядним. Такий вид пропорційного відношення між реченнями можна спостерігати в складних реченнях, які виражають обставинне порівняння, наслідку або часу [24].

Також слід зауважити, що вставні слова та словосполучення фактично не виконують синтаксичної функції [24].

Отже, проаналізувавши синтаксичний стрій сучасної англійської мови, можна зробити висновок, що синтаксис англійської мови відрізняється від синтаксису української мови в деяких випадках. Саме в таких ситуаціях під час перекладу з'являється потреба у використанні синтаксичних трансформацій для того, щоб зберегти значення та сенс оригіналу.

1.3. Визначення поняття перекладацьких трансформацій. Методи синтаксичних трансформацій в перекладі

Граматичні особливості перекладу художнього тексту включають в себе численні виклики та труднощі через різницю між граматичними та структурними особливостями джерела мови (англійської) і мови перекладу (української). Насамперед англійська та українська мови належать до різних груп індоєвропейських мов, що призводить до багатьох важливих відмінностей в граматичних структурах обох мов.

Однією з граматичних відмінностей є використання артикля (означеного або неозначеного) в англійській мові, що має важливий вплив на передачу означеності та неозначеності об'єктів в реченнях. Українська мова не має артиклів, і перекладач повинен вирішити, як передати ці концепти в українському тексті, що може призводити до застосування перекладацьких трансформацій (цит. за [41]).

Додатково, граматична та суб'єктивна модальність, а також видочасові форми дієслова можуть мати важливий вплив на виразність та сенс речень, і їх відсутність або наявність у перекладі може вплинути на сприйняття тексту.

Синтаксичні конструкції, такі як пасивний стан та віддієслівні конструкції, також можуть бути важкими для перекладу через їхню комплексність та різні структурні підходи в англійській та українській мовах. Перекладач повинен вміти перетворити такі конструкції, зберігаючи значення та сенс оригіналу.

Згідно з Л. Фоміною службові частини мови, такі як частки та вигуки, можуть також вимагати специфічного підходу під час перекладу, оскільки їх роль та використання можуть відрізнятися в різних мовах [52].

Розбіжності у граматичних явищах між англійською та українською мовами можуть бути як повними, так і частковими. Ці розбіжності можуть бути значущими для перекладу і вимагати від перекладача використання перекладацьких трансформацій, щоб зберегти сенс та логіку оригінального тексту в мові перекладу.

Прикладами повних розбіжностей є відсутність артикля та різниця у використанні модальних дієслів, видочасових форм дієслова, використання пасивного стану частіше за активний, умовного способу та інших граматичних явищ.

Часткові розбіжності можуть включати в себе варіативність в вживанні деяких граматичних структур, які можуть бути перекладені різними способами залежно від контексту та мети перекладу.

У деяких випадках, де немає прямих відповідників граматичних структур у двох мовах, перекладачі вимушені використовувати трансформації, щоб знайти належні еквіваленти та передати значення оригіналу в мові перекладу. Так І. Подгайська виділяє заміну інфінітивних або герундіальних конструкцій підрядними реченнями, які є більш типовими для української мови (цит. за [41]).

Використання перекладацьких трансформацій є важливою складовою перекладу, особливо при перекладі художніх текстів, оскільки вони допомагають зберегти виразність та точність мови оригіналу в мові перекладу.

Фрідріх Шляєрмахер був одним із перших філософів, які ретельно розглянули переклад як складний процес і важливий елемент культурного обміну. Його погляди на переклад відкрили двері до вивчення перекладацької теорії та метафоричного розуміння перекладу [58].

Зазвичай перекладачі застосовують трансформації під час перекладу, які можуть включати перетворення тексту для забезпечення кращого розуміння оригіналу та вибору правильного варіанту перекладу.

Науковці з різних країн, включаючи Луї Єльмслева та Ноама Хомського, російських перекладознавців, таких як А. Швейцер, В. Комісаров, Л. Латишева та Я. Рецкер, і українських вчених, зокрема Л. Вербу, В. Карабана, І. Корунця, Л.

Клименка та А. Мамрак, вивчали перекладацькі трансформації та мовні перетворення в різних аспектах і дали значний внесок у розвиток перекладознавства. Розуміння цих явищ є важливим для покращення та удосконалення перекладацької практики.

Поняття перекладацьких трансформацій, яке описане А. Мамрак, вказує на те, що це морфосинтаксичні перетворення, які допомагають встановити відповідності між подібними реченнями та фразами у вихідному та цільовому текстах. Ці трансформації грають важливу роль в процесі перекладу, особливо в ситуаціях, коли точна словникова відповідність відсутня або недостатньо виразна для передачі сенсу [34].

А. Швейцер визначав трансформації як трансформації, при яких змінюється формальна структура висловлювання, але залишається незмінним конституюючий його зміст набір семантичних ознак (цит. за [56]). Він поділяв їх на чотири групи перекладацьких трансформацій: стилістичні, референційні, прагматичні та компонентні. У першій групі зосереджено увагу на змінах на рівні стилю, друга група включає трансформації, пов'язані зі зміною референції або посилення на об'єкт, третя група охоплює трансформації, пов'язані зі зміною прагматичного спрямування тексту, а четверта група включає різні види заміни на лексичному та граматичному рівнях (цит. за [55]).

За визначенням в лінгвістичній енциклопедії О. Селіванової, перекладацькі трансформації означають зміну формальних (лексичних або граматичних) або семантичних елементів оригінального тексту, при цьому основна ідея зберігається. Таким чином, перекладацькі трансформації дають можливість зберегти суть авторської ідеї, вносячи зміни в структуру тексту [46].

За визначенням Л. Бархударова, перекладацькі трансформації представляють собою специфічні зміни, які застосовуються до мовних або мовленнєвих одиниць, при цьому одна з них є вихідною, а інша створюється на основі першої (цит. за [4]). Отже, можна зазначити, що перекладацькі трансформації є міжмовними перетвореннями, що включають у себе перебудову

складових вихідного тексту та використання різних прийомів перефразування для досягнення мовного еквіваленту та адекватного перекладу.

Л. Латишев запропонував класифікацію перекладацьких трансформацій, основу на характері їх відхилень від міжмовних відповідностей. За цією класифікацією, перекладацькі трансформації поділяються на наступні типи:

1. Морфологічні трансформації, які включають заміну однієї категоріальної форми іншими або кількома.
2. Синтаксичні трансформації, що передбачають зміну синтаксичної функції слів і словосполучень.
3. Стилiстичні трансформації, які змінюють стилістичне забарвлення фрагмента тексту.
4. Семантичні трансформації, які призводять до зміни не лише форми вираження змісту, але й самого змісту.
5. Змішані трансформації, які охоплюють лексико-семантичні та синтаксично-морфологічні трансформації (цит. за [12]).

Л. Бархударов запропонував класифікацію перекладацьких трансформацій, розрізняючи їх за формальними ознаками. За цією класифікацією, перекладацькі трансформації поділяються на наступні типи: перестановки, заміни, додавання, вилучення (цит. за [4]).

Я. Рецкер в своїй класифікації перекладацьких трансформацій розрізняє всього лише два види: граматичні та лексичні трансформації (цит. за [44]).

За класифікацією А. Фітермана та Т. Левицької існують три типи перекладацьких трансформацій: граматичні, стилістичні та лексичні трансформації (цит. за [32]).

Дане дослідження базується на класифікації синтаксичних трансформацій Латишева, оскільки саме він проаналізував синтаксичні аспекти перекладу та виділив певні типи синтаксичних трансформацій. Використання його класифікації допомагає дослідникам і перекладачам краще розуміти та аналізувати синтаксичні аспекти перекладу, спрощуючи подальше дослідження й аналіз текстів з метою забезпечення точного та адекватного перекладу.

Перекладачі повинні бути здатні вільно використовувати різні типи синтаксичних перетворень, щоб забезпечити збереження змісту та смислу оригіналу в перекладі, навіть при наявності великої різниці у синтаксичних конструкціях обох мов. Згідно з Л. Латишевим синтаксичні трансформації – це заміна одного типу синтаксичної конструкції на іншу [49].

І. Карабан надав наступне визначення цьому поняттю. Синтаксичні трансформації — це внесення змін у синтаксичну структуру тексту, такі як зміни синтаксичних функцій слів і словосполучень, перебудова синтаксичних конструкцій, перетворення одного типу підрядного речення в інший, перетворення речень в словосполучення, перестановка частин мови в складних реченнях та зміна типу синтаксичного зв'язку між словами та фразами [13].

На синтаксичному рівні використовуються синтаксичні трансформації, які можуть бути поділені на такі типи:

1. Нульова трансформація, або синтаксичне уподібнення.

В перекладі використовується, коли структура оригінального тексту перетворюється в аналогічну структуру мови перекладу. Такий підхід застосовується тоді, коли обидві мови мають подібні синтаксичні структури. У цьому випадку перекладач намагається максимально відтворити оригінальну структуру тексту у перекладі без значних змін [51].

Однак, нульова трансформація може включати деякі зміни структурних компонентів для забезпечення адекватності та зрозумілості перекладу. Наприклад, при перекладі з англійської мови на українську можуть бути вилучені артиклі, допоміжні дієслова та інші службові елементи, інколи змінюються морфологічні форми та лексичні одиниці. Це може включати вилучення артиклів, які в англійській мові є розповсюдженими, а також додавання елементів для забезпечення більш емоційного відтінку тексту українською мовою.

А. Федоров вказує на те, що дослівний переклад не завжди є найкращим варіантом при перекладі тексту. Деякі тексти або вирази мають особливу синтаксичну або лексичну структуру, яка відрізняється від структури мови

перекладу. У таких випадках дослівний переклад може призвести до незрозумілості або надлишковості тексту в мові перекладу [51].

У процесі перекладу важливо враховувати не лише слова, а й контекст, синтаксис, структуру речень, а також особливості культури й виразності мови оригіналу та мови перекладу. Інколи необхідно застосовувати трансформації для того, щоб передати зміст і сенс оригіналу в мові перекладу, навіть якщо це означає відступ від дослівного перекладу.

Таким чином, перекладачі повинні бути гнучкими і здатними використовувати різні стратегії перекладу в залежності від конкретного тексту і мовних особливостей. Дослівний переклад може бути корисним у певних випадках, але важливо також розуміти, коли від нього краще відмовитися на користь інших методів перекладу.

2. Перестановки.

Перестановка або зміна порядку розташування мовних елементів у тексті перекладу є важливою синтаксичною трансформацією. Ця трансформація може використовуватися для того, щоб зберегти синтаксичну логіку або структуру оригіналу, адаптувати її до мови перекладу або надати тексту більш природний або зрозумілий вигляд в мові приймача.

В. Карабан підкреслює, що перестановка може стосуватися окремих слів, словосполучень, речень чи навіть абзаців. Вона допомагає перекладачу вирішувати синтаксичні виклики, які виникають під час перекладу між мовами з різною структурою речень або різними порядками слів. Також вона може бути корисною для збереження емпізи, структурної паралелі або інших стилістичних чи синтаксичних аспектів тексту [15].

Як зазначив Л. Бархударов, одним з найпоширеніших явищ під час перекладу є зміна порядку слів та словосполучень у структурі речення. В англійському реченні порядок слідування його частин визначається синтаксичними правилами. В українській мові порядок слів у реченні визначається комунікативним поділом речення. Для української мови характерно, що другорядні елементи, наприклад, час та місце події, зазвичай

розміщуються у початковій частині речення, за виключенням тих випадків, коли вони самі є «новими» і становлять основний зміст повідомлення.

Комунікативний розподіл речення — це лише один із чинників, які впливають на вибір порядку слів у реченні під час перекладу. Зміна порядку слів також може бути обумовлена іншими причинами. Під час перекладу часто відбувається зміна послідовності складнопідрядних речень. У тексті англійською мовою підрядна частина передує головній, а в українській мові це відбувається навпаки, головна частина передує підрядній. Також можуть зазнавати змін порядок самостійних речень у будові тексту (цит. за [4]).

Важливо враховувати, що перестановка повинна бути обґрунтованою і служити меті кращого передачі змісту та стилю оригіналу в мові перекладу, а не просто механічним зсувом слів чи фраз.

3. Заміна.

Це одна з трансформацій, яка полягає в заміні одних частин мови на морфологічному рівні (наприклад, іменників чи дієслів) іншими, або заміні одних граматичних елементів іншими з метою відтворення змісту та смислу оригіналу в мові перекладу.

Наприклад, заміна іменника дієсловом може відбуватися, коли в англійській мові іменник використовується для вираження дії, тоді в українському перекладі зазвичай замість іменника вставляється дієслово.

Також можлива заміна на синтаксичному рівні. Наприклад, заміна головних членів речення, особливо підмета, може призвести до значних змін в синтаксичній структурі речення. Як зауважив В. Комісаров, в англійській мові підмет може виконувати інші функції, які в українській мові виражаються обставинами. При здійсненні синтаксичних трансформацій підмет може бути замінений обставиною часу, місця або причини для відтворення смислу оригіналу в мові перекладу. Це дозволяє адаптувати структуру речення до мови реципієнта, враховуючи різницю в синтаксичних особливостях між мовами оригіналу і реципієнта (цит. за [17]).

Ця трансформація дозволяє перекладачеві бути гнучким та враховувати особливості мови оригіналу та мови реципієнта для досягнення максимально точного та адекватного перекладу.

Також до цієї трансформації можна віднести зміну предикатів при перекладі. Це одна з синтаксичних трансформацій, коли предикат вихідного речення змінюється на інший предикат у мові перекладу, щоб краще відобразити ту саму ситуацію або інтонацію, відмінності в синтаксичній структурі або стилі мови цільового тексту. Це часто виникає через різні граматичні структури або виразні засоби між мовами [11].

Заміна предикатів при перекладі є однією з трансформацій, яку перекладач може використовувати, щоб досягти кращої адекватності та ефективності перекладу, особливо у випадках, коли вихідний текст має особливості, які не можуть бути точно відтворені у мові перекладу через різницю в граматичних структурах чи стильових особливостях мов (цит. за [17]).

Також до замін відносяться перетворення активних конструкцій в пасивні і навпаки (прийом, коли змінюються активні та пасивні конструкції для збереження смислу).

Заміна типу синтаксичного зв'язку є одним зі способів перекладу, який полягає в трансформації синтаксичних відносин між частинами тексту оригіналу та перекладу. Цей прийом пояснюється тим, що як в англійській, так і в українській мові існують різні типи синтаксичних зв'язків, такі як сурядні та підрядні зв'язки.

Українська мова, за визначенням В.І. Карабана, має певну схильність до використання сурядних конструкцій, тобто речень, які мають рівноправний статус і з'єднані за допомогою сполучників або розділових знаків. З іншого боку, англійська мова допускає більше вживання підрядних зв'язків, де одне речення (зазвичай підрядне) залежить від іншого (головного) [14].

Заміна підрядного зв'язку на сурядний, або, навпаки, може бути обґрунтована різницею в підходах між мовами. Перекладач часто вибирає спосіб виразу, який найкраще передає зміст оригіналу та відповідає структурі та стилю

мови перекладу. Ця трансформація може також відбуватися в межах простих речень.

Т. Левицька підкреслює, що важливо враховувати, що вибір конкретного типу синтаксичного зв'язку і зв'язаних з ним трансформацій може бути обумовлений не тільки структурними відмінностями між мовами, але й індивідуальним стилем та вибором перекладача [31].

Заміна інфінітивної або герундіальної конструкції підрядним реченням може бути необхідною, коли в українській мові відсутні відповідні конструкції або відповідники для передачі семантики оригіналу. В таких випадках підрядне речення може бути ефективним способом передачі більш точного значення. Заміна інфінітивів або герундіїв підрядними реченнями — це один зі способів робити переклад більш точним та адекватним, особливо коли оригінал містить специфічні мовні конструкції, які важко відтворити безпосередньо в українській мові.

4. Членування речень.

Членування речення — це важливий синтаксичний процес у перекладі, який зазвичай включає розбиття складного чи складносурядного речення мови оригіналу на два або більше простих речень мови перекладу, або наступне перетворення простих речень в одне складне речення. Ця трансформація може бути необхідною через структурні та синтаксичні відмінності між мовами.

Трансформація зазвичай використовується при перекладі простих англійських речень, що містять складні синтаксичні структури. Зазвичай, при перекладі таких речень на українську мову, змінюється тип речення: з простого в складнопідрядне, а іноді — у складносурядне. Такий підхід сприяє відтворенню більш точного і зрозумілого синтаксичних конструкцій, які характерні лише мові оригіналу (цит. за [38]).

Українська мова, як мова синтетичного типу, часто вимагає більше слів чи граматичних структур, щоб виразити ту саму інформацію, яку англійська мова може виразити більш економічно.

Як зазначив Р. Міньяр-Белоручев, при перекладі, перекладачі можуть вирішувати розкласти складні речення на прості, або, навпаки, членування призводить до перетворення простого речення вихідної мови в складне речення мови перекладу, в залежності від того, як найкраще передати зміст і структуру вихідного тексту. Ця трансформація може допомогти досягти кращої адекватності перекладу та полегшити сприйняття тексту читачем в мові перекладу (цит. за [35]).

I. Корунець виділяє наступні причини застосування цієї трансформації:

- Коли пасивна конструкція в простому реченні англійською мовою не має еквівалентної форми дієслова українською.
- Коли в простому реченні англійською мовою є інфінітивна конструкція у ролі додатка.
- Коли в простому реченні англійською мовою є дієприкметникові/дієприслівникові конструкції у ролі додатка.
- Коли в простому реченні англійською мовою є інфінітивна/дієприслівникова конструкція у ролі підмета.
- Коли в простому реченні є герундій чи герундіальна конструкція у певній функції.
- Коли в англійському реченні використовується конструкція (іноді лише один герундій) у функції вторинної предикації.
- Коли в простому реченні англійською мовою є конструкція з абсолютним дієприкметниковим іменниковим зворотом у функції обставини [25].

5. Об'єднання речень: приєднання простіших речень у складні.

Як зазначив В. Комісаров, об'єднання речень — це спосіб перекладу, при якому два або більше простих речення в оригіналі об'єднуються в одне складне речення в тексті перекладу. Часто використання трансформації об'єднання пов'язане з перерозподілом предикативних синтагм між сусідніми реченнями, коли одночасно використовують об'єднання та розділення — одне речення розбивається на дві частини, і одна з його частин об'єднується з іншим реченням.

Цей прийом може використовуватися, у випадках парцеляції, коли в оригіналі речення залежать одне від одного за змістом, і об'єднання допомагає передати цей зміст більш зрозуміло і логічно в мові перекладу (цит. за [20]).

При об'єднанні речень важливо зберігати зміст і логічний зв'язок між ними, а також виразно передавати смислові нюанси оригіналу. Цей прийом особливо корисний при перекладі літературних та наукових текстів, де точність і структурна цілісність мають велике значення.

Слід зауважити, що у процесі перекладу різні види трансформацій часто використовуються одночасно. Наприклад, перестановка слів у реченні може супроводжуватися заміною слів або виразів, а синтаксичні трансформації можуть також включати лексичні трансформації та інші [37]. Так під час використання синтаксичних трансформацій можуть застосовуватись також опущення або додавання задля компенсації певних елементів в мові оригіналу або перекладу.

Опущення є засобом оптимізації перекладу, оскільки дозволяє уникати перекладацьких перевантажень та в подекуди надлишковості, що може виникнути при буквальному перекладі кожного слова чи виразу.

Додавання може бути використане для того, щоб передати певні граматичні та синтаксичні конструкції, яких немає у мові перекладу. Це особливо корисно, коли вихідний текст містить семантичну невизначеність або вимагає контекстуального роз'яснення (цит. за [4]).

Проте перекладач повинен бути обережним і не додавати зайвих слів, які можуть змінити сенс оригіналу або зробити переклад надмірно важким для сприйняття. Перекладачеві необхідно зберігати баланс між вірністю оригіналу та зрозумілістю перекладу, враховуючи контекст і аудиторію.

Для вдалих перекладів художніх текстів важливо володіти не лише мовними навичками, але й творчим підходом. Перекладач повинен мати глибоке розуміння обох мовних та культурних контекстів, а також здатність передати не лише буквальне значення слів, а й емоційний, стилістичний та артистичний аспекти оригінального тексту.

Для досягнення успішного перекладу перекладачам доводиться вибрати та використовувати різні способи перекладу та синтаксичні трансформації в залежності від конкретного випадку та завдань перекладу.

Таким чином у першому розділі наведено декілька класифікацій перекладацьких трансформацій, розроблених такими вченими, як А. Швейцер, Л. Бархударов і Л. Латишев.

У процесі вивчення перекладу художніх текстів було з'ясовано, що це складний та багатогранний процес, який вимагає від перекладача широкого спектру навичок та компетентності. Основною метою перекладу художніх текстів є відтворення змісту, стилю та емоційної насиченості оригінального твору в іншій мові.

Також було досліджено синтаксичний стрій сучасної англійською мови та проаналізовано особливості рівнів синтаксису: речення та словосполучення. Було виділено класифікації словосполучень та речень, а також способи перекладу аломорфних явищ в англійській та українській мовах за допомогою синтаксичних трансформацій.

РОЗДІЛ 2

СИНТАКСИЧНИЙ АНАЛІЗ РЕЧЕНЬ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ МАРКУСА ЗУЗАКА «КРАДІЙКА КНИЖОК»

Вивчення синтаксичних трансформацій у перекладі художнього дискурсу розкриває складність відтворення особливостей англійського синтаксису у мові перекладу. Урахування цих аспектів дозволяє зберегти індивідуальність та глибину тексту, що є важливим у збереженні його художньої цінності при перекладі.

Синтаксичний стрій англійської мови у романі "Крадійка книжок" Маркуса Зузака відображається через використання різних конструкцій, речень та їх структури, що впливає на загальний стиль та ритм тексту. Ці синтаксичні засоби допомагають передати не тільки лексичне значення, а й емоційні, стилістичні та інші аспекти задуму автора.

У даному розділі ми зосередимося на аналізі синтаксичних особливостей художнього дискурсу на матеріалі роману "Крадійка книжок" Маркуса Зузака.

2.1. Прості речення в художньому дискурсі

2.1.1. Односкладні:

A beginning [61, с.7].

Речення просте, називне, односкладне (підмет - *A beginning*), непоширене, розповідне, неускладнене. Це єдине речення в абзаці, і воно виконує функцію прихованого підзаголовка. Після цього речення розкривається сутність того, у чому полягав початок цієї історії.

The shivering hands [61, с.108].

Речення просте, називне, односкладне (підмет - *the hands*), поширене, розповідне, неускладнене. Це не єдине речення в розділі, і його функція полягає в передачі психологічного стану персонажа, який намагався всіма силами врятуватись та вижити, будучи євреєм.

Open up! [61, c.129]

Речення просте, наказове, односкладне (присудок - *open up*), непоширене, неускладнене, окличне. Дане речення виконує функцію беззаперечного наказу, щоб продемонструвати, як нацисти ходили по будинках в пошуках євреїв, не проявляючи жодної поваги до мешканців завдяки своїм повноваженням.

Don't ever say that! [61, c.78]

Речення просте, наказове, односкладне (присудок - *don't ever say*), поширене, неускладнене, окличне. Дане речення виконує функцію застереження, однак в імперативній формі, щоб застерегти дівчинку від можливих наслідків щодо її висловлювань про Гітлера. Його відповідь можна сприйняти як спробу захистити Лізель від небезпечних наслідків відкритого висловлення таких почуттів у суспільстві, де превалує нацистська ідеологія.

I wanted to stop. To crouch down. [61, c.14]

Речення просте, двоскладне (підмет – *I*, присудок складений фазовий – *wanted to stop, to crouch down*), непоширене, ускладнене однорідними частинами складеного присудка, застосовано парцеляцію до другої частини складеного присудка (*to crouch down*). Парцеляція в даному реченні використовується у функції пауз між послідовними діями, щоб виділити кожну, яку Смерть хотіла виконати щодо Лізель, коли у ту ніч загинули всі близькі їй люди. Однак ці дії не дозволені, саме тому автор виділив їх через паузи за допомогою парцеляції.

2.1.2. Двоскладні:

Yes, it was white. [61, c.9]

Речення просте, двоскладне (підмет - *it*, присудок - *was white*), непоширене, розповідне, ускладнене вставним словом 'yes'. Дане речення слугує фоном та описом місця та часу події, коли загинув на руках Лізель її брат. Саме тоді Смерть зустрілась вперше з Лізель.

How could it be snowing? [61, c.357]

Речення просте, безособове, двоскладне (підмет - *it*, складений модальний присудок - *could be snowing*), поширене, неускладнене, повне, питальне, спеціальне питання. Дане безособове речення виконує психологічну функцію, оскільки в ньому пояснюється емоційний стан дівчинки. Це речення у цьому уривку з "Крадійки книжок" є частиною розгубленого та збентеженого внутрішнього монологу Лізель після травматичної події. Заплутаність, яку відчуває Лізель, впливає з шоку від несподіваної та руйнівної ситуації. У стані травми та розпаду, її сприйняття реальності спотворене. Концепція снігопаду контрастує з червоним небом, незвичайним та протирічливим зображенням, що вказує на розбіжність між її очікуваннями звичайного сніжного дня та мрачною реальністю, яку вона спостерігає.

It was late. [61, с.272]

Речення просте, безособове, двоскладне (підмет - *it*, складений іменний присудок - *was late*), непоширене, неускладнене, повне. Це речення використовується у функції опису. Речення у цьому уривку з "Крадіяки книжок" створює відчуття попередження та напруженості. Пізність години додає зловіщої атмосфери до сцени. Коли Лізель повертається додому, вона помічає двох чоловіків у довгих чорних пальтах, візуально пов'язаних з Гестапо, секретною поліцією нацистського режиму.

"Understand?" [61, с.25]

Речення просте, двоскладне (підмет пропущений, присудок - *understand*), непоширене, неускладнене, неповне, питальне, загальне питання. Неповне речення використовується для передачі усного мовлення. У цей момент Роза намагається обзначити роль Лізель у сім'ї та встановити родинні зв'язки, незважаючи на її незвичний спосіб вираження турботи та любові один до одного.

"A few more words?" [61, с.46]

Речення просте, двоскладне (підмет пропущений, присудок пропущений), поширене, неускладнене, неповне, питальне, загальне питання. У цьому фрагменті з "Крадійки книжок" Лізель із завзяттям вивчає алфавіт разом із своїм

прийомним батьком. Ця взаємодія відображає турботливі стосунки між Лізель і її прийомним батьком, демонструючи його присвяченість її освіті. В даному випадку неповне речення використовується для передачі усного мовлення.

She thinks of her papa going to war and grabs her jacket at each side of her body [61, c.282].

Речення просте, двоскладне (підмет - *she*, присудок - *thinks and grabs*, вторинна предикація - *her papa going to war*), поширене, ускладнене однорідними присудками, повне. У цьому уривку з "Крадійки книжок" зображено момент, коли дівчинка помічає небо, описуючи його як м'яке і сумне через хмари. У її словах є відчуття меланхолії. Поки вона продовжує, її думки переходять до батька, який йде на війну, що й викликає сильну емоційну реакцію. Вона висловлює холод, який відчуває, як у погоді, так і метафорично у своїх емоціях, що підтверджується тим, що вона стискає свій пальто тісно навколо себе.

2.2. Складносурядні речення в художньому дискурсі

2.2.1. Єднальні:

The second eye jumped awake and she caught me out, no doubt about it [61, c.17].

Речення складне, розповідне, неокличне. Сурядним зв'язком у складному реченні за допомогою сполучника *and* поєднані два речення: *the second eye jumped awake* та *she caught me out, no doubt about it*. Перше речення — просте, двоскладне (підмет — *the second eye*, присудок — *jumped*), поширене, неускладнене, повне. Друге речення — просте, двоскладне (підмет - *she*, присудок — *caught out*), поширене, повне, ускладнене вставною фразою *no doubt about it*. В даному реченні описується стан Лізель в момент, коли вона і Смерть вперше зустрілись. Смерть, яка є оповідачем історії, зображається в цьому епізоді як співчутливий спостерігач з унікальним поглядом на людське життя.

My feet stepped through the cluttered aisle and my palm was over his mouth in an instant [61, c.16].

Речення складне, розповідне, неокличне. Сурядним зв'язком у складному реченні за допомогою сполучника *and* поєднані два речення: *my feet stepped through the cluttered aisle* та *my palm was over his mouth in an instant*. Перше речення — просте, двоскладне (підмет — *my feet*, присудок — *stepped*), поширене, неускладнене, повне. Друге речення — просте, двоскладне (підмет - *my palm*, складений іменний присудок — *was over his mouth*), поширене, повне, неускладнене. В даному епізоді описується, як Смерть забирає душу брата Лізель.

2.2.2. Протиставні:

Years had passed, but I recognized her. [61, c.11]

Речення складне, розповідне, неокличне. Сурядним зв'язком у складному реченні за допомогою сполучника *but* поєднані два речення: *years had passed* та *I recognized her*. Перше речення — просте, двоскладне (підмет - *years*, присудок - *had passed*), непоширене, неускладнене. Друге речення — просте, двоскладне (підмет - *I*, присудок - *recognized*), поширене, неускладнене. В цьому розділі описується друга зустріч Лізель та Смерті, коли друга прийшла за душею пілота.

For a while, neither of them spoke, but Liesel soon found the will [61, c.288].

Речення складне, розповідне, неокличне. Сурядним зв'язком у складному реченні за допомогою сполучника *but* поєднані два речення: *for a while, neither of them spoke* та *Liesel soon found the wil*. Перше речення — просте, двоскладне (підмет — *neither of them*, присудок — *spoke*), поширене, неускладнене, повне. Друге речення — просте, двоскладне (підмет - *Liesel*, присудок — *found*), поширене, повне, неускладнене. В даному контексті описується стан дітей, чиїх батьків забрали на війну. Ця сцена відображає складнощі їхнього дружби, демонструючи спільний біль і боротьбу з горем та гнівом. Рішення Лізель зіткнутися з обвинуваченнями Руді та висловити свої емоції свідчить про її внутрішню силу та готовність стикатися зі складними ситуаціями, сприяючи глибшому розумінню між ними.

2.2.3. Розділові:

The summer of '39 was in a hurry, or perhaps Liesel was [61, с.50].

Речення складне, розповідне, неокличне. Сурядним зв'язком у складному реченні за допомогою сполучника *or* поєднані два речення: *The summer of '39 was in a hurry* та *perhaps Liesel was*. Перше речення — просте, двоскладне (підмет — *the summer of '39*, складений присудок — *was in a hurry*), непоширене, неускладнене, повне. Друга речення — просте, двоскладне (підмет - *Liesel*, присудок — *was*), непоширене, неповне, ускладнене вставним словом *perhaps*. Іменна частина присудка у другому реченні була опущена задля уникнення тавтології. Це речення створює основу для наступних подій, які відбулися в кінці року, а саме початку Другої світової війни та Лізель стає чемпіоном у важкій вазі шкільного двору.

2.2.4. Причинно-наслідкові:

It might be time, so wake up [61, с.94].

Речення складне, розповідне, неокличне. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *so* поєднані два речення: *it might be time* та *so wake up*. Перше речення — просте, двоскладне (підмет — *it*, складений модальний іменний присудок — *might be time*), повне, непоширене, неускладнене. Друге речення — просте, наказове, односкладне (присудок — *wake up*), непоширене, неускладнене. В даному контексті описується емоційний та фізичний стан Макса, коли він буквально жив на валізі. Саме в цьому розділі відбудеться його зустріч з прийомним батьком Лізель. Уривок описує внутрішню боротьбу персонажа, який витримує голод, виснаження та обмеження своєї ситуації. Персонаж знаходиться на межі прийняття рішення, відчуваючи терміновість прокинутися та відповісти на потенційну небезпеку.

2.3. Складнопідрядні речення в художньому дискурсі

2.3.1. Підметові:

All that was left was the body, the dwindling smell of smoke, and the smiling teddy bear [61, c.11].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним підметовим зв'язком за допомогою сполучного займенника *that* поєднані головне речення *all was the body, the dwindling smell of smoke, and the smiling teddy bear* та підрядне підметове *that was left*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *all*, складений іменний присудок *was the body, the dwindling smell of smoke, and the smiling teddy bear*), поширене, повне, ускладнене однорідними частинами складеного іменного присудка. Підрядне речення — просте, двоскладне (підмет - *that*, присудок - *was left*), неускладнене, повне, непоширене. В цьому контексті описується друга зустріч Смерті з Лізель, коли перша прийшла за душею пілота. Саме в цьому реченні за допомогою підрядного речення, яке виконує функцію логічного акцентування, оповідач підкреслює, що після смерті нічого не залишиться окрім тіла на землі.

All she received was a boot up the ass and a fistful of words [61, c.298].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним підметовим зв'язком асиндетично поєднані головне речення: *All was a boot up the ass and a fistful of words* та підрядне підметове *she received*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *all she received*, складений іменний присудок — *was a boot*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне підметове речення — просте, двоскладне (підмет — *she*, присудок — *received*), непоширене, неускладнене, повне. В даному контексті описується, що отримала дівчинка за те, що вони з Руді вкрали хліб та два велосипеди. Завдяки функції логічного акцентування у реченні показано, що дівчинці пощастило з її покаранням.

All he was able to do was pull her toward him and motion to his ankle [61, c.75].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним підметовим зв'язком асиндетично поєднані головне речення *all was pull her toward him and motion to his ankle* та підрядне підметове *he was able to do*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *all he was able to do*, складений присудок — *was pull and*

motion), повне, поширене, ускладнене однорідними присудками. Підрядне підметове речення — просте, двоскладне (підмет — *he*, складений модальний присудок — *was able to do*), непоширене, неускладнене, повне. В даному контексті описується момент спалювання всіх книг, коли Лізель ставить під сумнів ідею чистої нації. В цьому реченні описано її примирення з Людвігом на фоні цих подій. Людвіг постраждав і перебував в беззахисному стані через розбиту щиколотку. Незважаючи на обставини, Лізель реагує зі співчуттям і допомагає Людвігу.

2.3.2. Присудкові:

The one frustration was that she kept having to skip whole chapters on account of many of the pages being stuck together [61, c.218].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним присудковим зв'язком за допомогою сполучника *that* поєднані головне речення *the one frustration was* та підрядне присудкове *that she kept having to skip whole chapters on account of many of the pages being stuck together*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *the one frustration*, присудок — *was*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне присудкове речення — просте, двоскладне (підмет - *she*, складений дієслівний фазовий модальний присудок, до складу якого входять герундій та інфінітив — *kept having to skip*), поширене, ускладнене герундіальним зворотом (*many of the pages being stuck together*), повне. В даному уривку описується, що Лізель дозволили читати книгу, яку вона вкрала, однак застерегли, щоб вона читала обережно. Вона стикається з викликом під час читання книги, оскільки деякі її сторінки були склеєні разом через вологу. Незважаючи на цю перешкоду, Лізель не здається, продовжуючи читати книгу.

The difference was that today there were bombs [61, c.328].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним присудковим зв'язком за допомогою сполучника *that* поєднані головне речення *the difference was* та підрядне присудкове *today there were bombs*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *the difference*, присудок — *was*), повне, непоширене,

неускладнене. Підрядне присудкове речення — просте, двоскладне (підмет - *there*, складений іменний присудок — *were bombs*), поширене, неускладнене, повне. В даному відрізку розповідається про бомбардування міста, саме на цьому акцентується в цьому реченні за допомогою підрядного речення з присудковим зв'язком.

2.3.3. З'ясувальні:

They considered whether they could move him [61, c.141].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним з'ясувальним зв'язком за допомогою сполучника *whether* поєднані головне речення *they considered* та підрядне з'ясувальне *whether they could move him*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *they*, присудок - *considered*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне з'ясувальне речення — просте, двоскладне (підмет - *they*, складений модальний присудок - *could move*), поширене, неускладнене, повне. В даному уривку розповідається про те, як сім'я Губерман прихистила єврея Макса.

He was afraid of what might come leaking out [61, c.41].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним з'ясувальним зв'язком за допомогою сполучного займенника *what* поєднані головне речення *he was afraid of* та підрядне з'ясувальне *what might come leaking out*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *he*, складений іменний присудок - *was afraid of*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне з'ясувальне речення — просте, двоскладне (підмет - *what*, складений модальний присудок - *might come*), поширене, ускладнене дієприкметником (*leaking out*), повне. Дане речення становить частину підзаголовка, в якому читача знайомлять з Алексом Штайнером та його упередженнями.

Well, I'm glad that's settled [61, c.44].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним з'ясувальним зв'язком за допомогою сполучного займенника *that* поєднані головне речення: *Well, I'm*

glad та підрядне з'ясувальне *that's settled*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *I*, складений іменний присудок - *am glad*), повне, непоширене, ускладнене вставним словом '*well*'. Підрядне з'ясувальне речення — просте, двоскладне (підмет - *that*, присудок - *was settled*), непоширене, неускладнене, повне. В даному розділі розповідається про те, як Ганс Губерман почав вчити Лізель читати, що й стало початком врешті-решт її жаги до книжок.

2.3.4. Означальні:

On the other was the squat shape of Rosa Hubermann, who looked like a small wardrobe with a coat thrown over it [61, c.21].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним означальним зв'язком за допомогою сполучного займенника *who* поєднані головне речення *on the other was the squat shape of Rosa Hubermann* та підрядне означальне описове *who looked like a small wardrobe with a coat thrown over it*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *the squat shape*, присудок — *was*), повне, поширене, не ускладнена, використано інверсію (підмет стоїть після присудку). Підрядне означальне — просте, двоскладне (підмет — *who*, присудок — *looked*), поширене, ускладнене дієприкметником (*thrown*), повне. В даному розділі описуються прийомні батьки та нове місце, куди переїхала Лізель. Саме тому автор здебільшого використовує підрядні означальні описові речення у цьому розділі.

I would watch the places where we intersect, and marvel at what the girl saw and how she survived [61, c.14].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним означальним зв'язком за допомогою сполучного прислівника *where* поєднані головне речення *I would watch the places and marvel at* та підрядне означальне обмежувальне *where we intersect*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *I*, присудок - *would watch and marvel at*), повне, поширене, ускладнене однорідними присудками. Підрядне означальне — просте, двоскладне (підмет - *we*, присудок - *intersect*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним з'ясувальним зв'язком за допомогою сполучного займенника *what* поєднані головне речення та підрядне з'ясувальне

what the girl saw. Підрядне з'ясувальне — просте, двоскладне (підмет - *the girl*, присудок - *saw*), поширене, неускладнена, повна. Підрядним зв'язком ступеня і способу дії за допомогою сполучного прислівника *how* поєднані головне речення та підрядне ступеня і способу дії *how she survived*. Підрядне ступеня і способу дії — просте, двоскладне (підмет - *she*, присудок - *survived*), поширене, неускладнене, повне. В даному розділі відбувається знайомство з оповідачем та розказується, як книжка опинилась в руках Смерті.

For people who aren't familiar with these words, I should explain [61, c.24].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним означальним зв'язком за допомогою сполучного займенника *who* поєднані головне речення *for people I should explain* та підрядне означальне обмежувальне *who aren't familiar with these words*. Головне речення - просте, двоскладне (підмет - *I*, складений модальний присудок - *should explain*), повне, поширене, неускладнене, застосовано інверсію (додаток *for people* перенесено на початок речення). Підрядне означальне — просте, двоскладне (підмет - *who*, складений іменний присудок - *are familiar*), поширене, неускладнене, повне. В даному абзаці відбувається ліричний відступ, в якому оповідач пояснює значення слів.

2.3.5. Часу:

When I glanced back at the plane, the pilot's open mouth appeared to be smiling [61, c.12].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком часу за допомогою сполучного прислівника *when* поєднані головне речення *the pilot's open mouth appeared to be smiling* та підрядне часу *when I glanced back at the plane*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *the pilot's open mouth*, присудок з вторинною предикацією - *appeared to be smiling*), повне, непоширене, ускладнене суб'єктним інфінітивним зворотом. Підрядне речення часу — просте, двоскладне (підмет - *I*, присудок - *glanced back*), поширене, неускладнене, повне.

В даному контексті описується друга зустріч Лізель зі Смертю, коли та прийшла за душею пілота.

I hang suspended, until a septic truth bleeds toward clarity [61, c.14].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком часу за допомогою сполучника *until* поєднані головне речення *I hang suspended* та підрядне часу *until a septic truth bleeds toward clarity*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *I*, складений іменний присудок - *hang suspended*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне речення часу — просте, двоскладне (підмет - *a septic truth*, присудок - *bleeds*), поширене, неускладнене, повне. В даному уривку описано, що асоціюється з Крадійкою книжок, як перероблена по своєму правда стає основою ідеології.

2.3.6. Міця:

Earth was destroyed where Max Vandenburg had stayed on his feet [61, c.355].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком місця за допомогою сполучного прислівника *where* поєднані головне речення *earth was destroyed* та підрядне місця *where Max Vandenburg had stayed on his feet*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *earth*, присудок — *was destroyed*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне речення місця — просте, двоскладне (підмет — *Max Vandenburg*, присудок — *had stayed*), поширене, неускладнене, повне. В даному розділі описуються наслідки бомбардування міста, що залишилось від місць, де Лізель колись була.

She looked to where the man was taking the accordion and followed him [61, c.358].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком місця за допомогою сполучного прислівника *where* поєднані головне речення *She looked to and followed him* та підрядне місця *where the man was taking the accordion*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *she*, присудок — *looked to and followed*), повне, поширене, ускладнене однорідними присудками. Підрядне

речення місця — просте, двоскладне (підмет — *the man*, присудок — *was taking*), поширене, неускладнене, повне. В даному контексті розповідається про наслідки бомбардування вулиці Гіммель. Лізель впізнає акордеон свого батька, тому йде за чоловіком.

In some cases, where the sides were damaged, the remaining edges poked out like elbows [61, c.293].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком місця за допомогою сполучного прислівника *where* поєднані головне речення *in some cases the remaining edges poked out like elbows* та підрядне місця *where the sides were damaged*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *the remaining edges*, присудок — *poked out*), повне, поширене, ускладнене порівняльним зворотом. Підрядне речення місця — просте, двоскладне (підмет - *the sides*, присудок — *were damaged*), непоширене, неускладнене, повне. В цьому розділі описується стан будівель і людей під час війни, що доводиться всім пережити.

They rode toward the corner, where the day's importance reached them [61, c.250].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком місця за допомогою сполучника *where* поєднані головне речення *they rode toward the corner* та підрядне місця *where the day's importance reached them*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *they*, присудок — *rode*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне місця — просте, двоскладне (підмет - *the day's importance*, присудок — *reached*), поширене, неускладнене, повне. В цьому розділі описується, як Лізель знову вирішила вкрати книжку із бібліотеки Ільзи Герман, тому вони разом з Руді знову йдуть на справу.

2.3.7. Metu:

She spoke quietly enough so that Mama wouldn't hear [61, c.236].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком мети за допомогою сполучника *so that* поєднані головне речення *she spoke quietly enough*

та підрядне мети *so that Mama wouldn't hear*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *she*, присудок - *spoke*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне мети — просте, двоскладне (підмет - *Mama*, присудок - *wouldn't hear*), непоширене, неускладнене, повне. У цьому уривку, Лізель зустрічається з Руді, коли вона виходить з кімнати, і він помічає запах цигарок. Руді питає Лізель про запах і жартома пропонує продавати цигарки.

Will you climb in here so that we can defeat this enemy together? [61, c.175]

Речення складне, питальне, загальне питання, неокличне. Підрядним зв'язком мети за допомогою сполучника *so that* поєднані головне речення *will you climb in here* та підрядне мети *so that we can defeat this enemy together*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *you*, присудок - *will climb*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне мети — просте, двоскладне (підмет - *we*, складений модальний присудок - *can defeat*), поширене, неускладнене, повне. Речення у цьому уривку відображає маніпулятивну промову Адольфа Гітлера, яка призначена, щоб викликати почуття національного духу та спільної відповідальності. Риторика, використана тут, є типовою для пропаганди Гітлера, наголошуючи на пожертві та заклику до спільних дій проти ворогів держави.

The only thing he truly did know was that he'd have done anything to have been on Himmel Street that night so that Rudy survived rather than himself [61, c.364].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним присудковим за допомогою сполучника *that* поєднані головне речення *the only thing was* та підрядне присудкове *that he'd have done anything to have been on Himmel Street that night so that Rudy survived rather than himself*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *the only thing*, присудок - *was*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядним підметовим зв'язком асиндетично поєднані головне речення та підрядне підметове. Підрядне підметове — просте, двоскладне (підмет - *he*, присудок - *did know*), непоширене, повне, неускладнене. Підрядне присудкове — просте, двоскладне (підмет - *he*, складений інфінітивний присудок - *would have done*), поширене, повне, неускладнене. Підрядним зв'язком мети за

допомогою сполучника *so that* поєднані підрядне присудкове *that he'd have done anything to have been on Himmel Street that night* та підрядне мети *so that Rudy survived rather than himself*. Підрядне мети — просте, двоскладне (підмет - *Rudy*, присудок - *survived*), поширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з "Крадійки книжок" персонаж роздумує про вину, яку він відчуває за прийняте рішення у минулому. Глибокий жаль та сум персонажа стають очевидними, коли він висловлює бажання бути присутнім на вулиці Гіммель тієї ночі, жертвуючи собою замість Руді, що було виражено за допомогою підрядного присудкового і підметового зв'язків у функції логічного акцентування.

2.3.8. Допусту:

They're the ones I can't stand to look at, although on many occasions I still fail [61, с.8].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним допустовим зв'язком у складному реченні за допомогою сполучника *although* поєднані головне речення *they're the ones* та підрядне допустове *although on many occasions I still fail*. Головне речення – складне с підрядним означальним, двоскладне (підмет - *they*, присудок іменний складений - *are the ones*), непоширене, повне, неускладнене. Підрядне допустове — просте, двоскладне (підмет - *I*, присудок - *fail*), поширене, повне, неускладнене. Підрядним означальним зв'язком у складному реченні асиндетично поєднані головне речення: *they're the ones* та підрядне означальна - *I can't stand to look at*. Підрядне означальне — просте, двоскладне (підмет - *I*, присудок складений дієслівний - *can't stand to look at*), непоширене, повне, неускладнене. Цей уривок з "Крадійки книжок" створює початкову атмосферу для розгортання історії. Смерть висловлює незручність спостерігати за вижившими, тими, хто переживає наслідки трагедії. Незважаючи на свідоме намагання відволіктися від болю виживших, Смерть час від часу спостерігає боротьбу тих, хто вижив. Саме з цього починається історія про крадійку книжок.

The answer to each of these questions interests me very much, though I cannot allow them to seduce me [61, с.254].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним допустовим зв'язком за допомогою сполучника *though* поєднані головне речення *the answer to each of these questions interests me very much* та підрядне допустове *though I cannot allow them to seduce me*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *the answer*, присудок - *interests*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне допустове — просте, двоскладне (підмет - *I*, складений модальний присудок з вторинною предикацією - *cannot allow them to seduce*), поширене, неускладнене, повне. Смерть роздумує про всепроникаючий вплив ідеології Гітлера та дивується, скільки людей активно брали участь у цих злочинах або повторювали слова Гітлера без роздуму чи розуміння. Серед цих роздумів Смерть визнає свою зацікавленість відповідями на ці моральні питання, але залишається непохитною в тому, що не дозволяє особистим почуттям або упередженням впливати. Смерть зберігає роль спостерігача, визнаючи, що незважаючи на бажання отримати відповіді, правда залишається недосяжною, і ці роздуми не можуть змінити роль Смерті.

- 2.3.9. Причини:

Those souls are always light because more of them have been put out [61, c.356].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком причини за допомогою сполучника *because* поєднані головне речення *those souls are always light* та підрядне причини *because more of them have been put out*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *those souls*, складений іменний присудок — *are light*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне речення причини — просте, двоскладне (підмет — *more of them*, присудок — *have been put out*), непоширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з "Крадійки книжок" описується момент смерті Ганса Хуберманна. Смерть характеризує такі душі як найкращі, ті, які визнають присутність Смерті і готові розлучитися, навіть якщо бажають залишитися. Ці душі зображаються як світлі, оскільки вони зазнали втрати або вже пережили розлуки.

Since you spend half your time on the street playing soccer, you can make yourself

useful out there [61, c.62].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком причини за допомогою сполучника *since* поєднані головне речення *you can make yourself useful out there* та підрядне причини *since you spend half your time on the street playing soccer*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *you*, складений модальний присудок — *can make*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне причини — просте, двоскладне (підмет — *you*, присудок — *spend*), поширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з "Крадійки книжок" Роза Губерман, прийомна мати Лізель, висловлює своє невдоволення у зв'язку з активними заняттями Лізель на вулиці і вирішує дати їй роботу. Роза призначає Лізель завдання збирати та доставляти прання для неї.

They'd gone on foot that day because the road was too slippery for bikes [61, c.313].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком причини за допомогою сполучника *since* поєднані головне речення *they'd gone on foot that day out there* та підрядне причини *because the road was too slippery for bikes*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *they*, присудок — *had gone*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне речення причини — просте, двоскладне (підмет — *the road*, складений прикметниковий присудок — *was too slippery*), поширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з "Книжкового злодія", Лізель виявляє на своєму столі застаріле печиво. Вона швидко зрозуміла, що Ільза Герман, дружина мера, знову залишила печиво для неї, незважаючи на відсутність записки. Вона підозрює, що вони призначені саме для неї, тому передає повідомлення Руді через вікно. Після цього її колекція поповнилася ще однією книгою.

2.3.10. Порівняння:

It felt as though the whole globe was dressed in snow [61, c.9].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним порівняльним зв'язком за допомогою сполучника *as though* поєднані головне речення *it felt* та підрядне

порівняльне *as though the whole globe was dressed in snow*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *it*, присудок - *felt*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне порівняльне речення — просте, двоскладне (підмет - *the whole globe*, присудок - *was dressed*), поширене, неускладнене, повне. Уривок починається з опису засніженого пейзажу. Раптовий перехід до заяви, що хтось помер, вводить різке протиставлення між спокійним, засніженим оточенням і несподіваним розкриттям смерті. Так починається опис першої зустрічі Смерті з Лізель, коли помер її брат.

The track was muddier than it looked [61, c.37].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним порівняльним зв'язком за допомогою сполучника *than* поєднані головне речення *the track was muddier* та підрядне порівняльна *than it looked*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *the track*, складений прикметниковий присудок - *was muddier*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне порівняльне речення — просте, двоскладне (підмет - *it*, присудок - *looked dressed*), непоширене, неускладнене, повне. У цьому уривку Руді кличе Лізель на змагання. Вони погоджуються на умови і потискають руки, готуючись до свого змагання, незважаючи на темне небо і початок дощу.

2.3.11. Наслідку:

The girl began to sob so uncontrollably that Papa was dying to pull her into him and hug her tight [61, c.137].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком наслідку за допомогою сполучника *that* поєднані головне речення *the girl began to sob so uncontrollably* та підрядне наслідку *that Papa was dying to pull her into him and hug her tight*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *the girl*, присудок - *began*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне речення наслідку — просте, двоскладне (підмет - *Papa*, присудок - *was dying*), поширене, ускладнене однорідними інфінітивами, повне. У цьому уривку з "Крадїйки книжок" її попереджає батько про можливі наслідки, якщо вона комусь розкаже, що у них

вдома знаходиться єврей. Він наголошує на серйозності ситуації, підкреслюючи, що не тільки Лізель, але й всіх можуть забрати та вони ніколи не повернуться.

2.3.12. Умови:

Unless you want me to turn that blood into a fountain, I suggest you go away, little boy [61, c.189].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком умови за допомогою сполучника *unless* поєднані головне речення *I suggest you go away, little boy* та підрядне умови *unless you want me to turn that blood into a fountain*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *I*, присудок - *suggest*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядне речення умови — просте, двоскладне (підмет - *you*, складений присудок з вторинною предикацією - *want me to turn*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним з'ясувальним зв'язком поєднано головне речення та підрядне з'ясувальне *you go away, little boy*. Підрядне з'ясувальне — просте, двоскладне (підмет - *you*, присудок - *go away*), повне, непоширене, ускладнене звертанням. У цьому уривку Лізель та Руді під час збору фруктів, стикаються з ситуацією, де їхні зусилля приносять скромні результати. Їхні спроби завершуються отриманням лише одного маленького яблука для поділу між ними. Ця незадоволеність змушує Руді зіткнутися з Віктором Хеммелем.

We'll carry all three of them back on if we have to [61, c.9].

Речення складне, розповідне, неокличне. Підрядним зв'язком умови за допомогою сполучника *if* поєднані головне речення *we'll carry all three of them back on* та підрядне умови *if we have to*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *we*, присудок - *will carry*), повне, поширене, неускладнене. Підрядне речення умови — просте, двоскладне (підмет - *we*, присудок - *have to*), непоширене, неускладнене, повне. У цьому уривку описується жахлива і сумна сцена, в якій беруть участь мати, її дочка, її мертвий син і провідники. Тоді відбулась перша зустріч Лізель зі смертю, коли помер її брат, а провідники вирішували, що робити в цій ситуації.

Rudy, if I tell you something, will you promise not to say a word to anyone? [61, с.347]

Речення складне, питальне, окличне. Підрядним зв'язком умови за допомогою сполучника *if* поєднані головне речення *Rudy, will you promise not to say a word to anyone* та підрядне умови *if I tell you something*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет - *you*, присудок - *will promise*), повне, поширене, ускладнене звертанням. Підрядне речення умови — просте, двоскладне (підмет - *I*, присудок - *tell*), поширене, неускладнене, повне. В даному уривку Лізель ділиться з Руді своєю таємницею щодо Макса, яку вона не могла нікому розповісти.

2.4. Комбіновані складні речення

Certainly, war meant dying, but it always shifted the ground beneath a person's feet when it was someone who had once lived and breathed in close proximity [61, с.318].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *but* поєднані два головних речення: *certainly, war meant dying* та *but it always shifted the ground beneath a person's feet*. Перше головне речення — просте, двоскладне (підмет - *war*, присудок - *meant*), поширене, повне, ускладнене вставним словом *certainly*. Друге головне речення — складне з підрядним часу та означальним, двоскладне (підмет - *it*, присудок - *shifted*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним зв'язком часу за допомогою сполучника *when* поєднані друга головна частина та підрядне часу *when it was someone*. Підрядне часу — просте, двоскладне (підмет - *it*, складений іменний присудок - *was someone*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним означальним зв'язком за допомогою сполучного займенника поєднані друге головне речення та підрядне означальне *who had once lived and breathed in close proximity*. Підрядне означальне речення — просте, двоскладне (підмет - *who*, присудок - *had lived and breathed*), поширене, ускладнене однорідними присудками, повне. У цьому уривку Майкл

Хольцапфель, повертаючись з війни, зустрічає Розу Губерман. Зустріч важка і наповнена втратою і сумом. Постарівший і поранений Майкл розповідає Розі про смерть свого брата. Ця новина сильно вражає Розу, глибоко потрясаючи її, оскільки вона спостерігала, як обидва хлопці росли. Вплив війни стає відчутним, коли смерть доторкається до тих, хто колись був частиною їхнього життя.

This was no virus Max was suffering from, so they carried it up and replaced the sheet [61, c.215].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *so* поєднані два головних речення: *this was no virus* та *so they carried it up and replaced the sheet*. Головне речення — складне з підрядним означальним, двоскладне (підмет — *this*, складений іменний присудок — *was no virus*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядним означальним зв'язком асиндетично поєднані головне речення та підрядне означальне *Max was suffering from*. Підрядне означальне речення — просте, двоскладне (підмет — *Max*, присудок — *was suffering from*), непоширене, неускладнене, повне. Друге головне речення — просте, двоскладне (підмет — *they*, присудок — *carried up and replaces*), поширене, ускладнене однорідними присудками, повне. У цій частині "Крадійки книжок" йдеться про те, як Макс захворів. Ганс думає, що основна причина стану Макса пов'язана з політичною ситуацією, що може свідчити про стрес, страх або скрутні обставини, спричинені правлінням Гітлера та війною.

This vision didn't help matters, and it would usually be quite a while before the screaming stopped [61, c.27].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *and* поєднані два речення: *This vision didn't help matters* та *and it would usually be quite a while*. Перше головне речення — просте, двоскладне (підмет - *this vision*, присудок - *didn't help*), поширене, повне, неускладнене. Друге головне речення — складне з підрядним часу, двоскладне (підмет - *it*, складений присудок - *would*

be quite a while), поширене, неускладнене, повне. Підрядним зв'язком часу за допомогою сполучника *before* поєднані друге головне речення та підрядне часу *before the screaming stopped*. Підрядне часу — просте, двоскладне (підмет - *the screaming*, присудок - *stopped*), непоширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з "Крадійки книжок" описується як Лізель майже кожен ніч мучиться кошмарами, коли її переслідує образ її покійного брата. Однак, серед цих нічних жахів Лізель знаходить утіху в присутності Ганса, її прийомного батька.

At 1 a.m., Liesel went to bed and Papa came in to sit with her, like he used to [61, c.333].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *and* поєднані два головних речення: *Liesel went to bed* та *and Papa came in to sit with her*. Перше головне речення — просте, двоскладне (підмет - *Liesel*, складений присудок - *went to bed*), поширене, повне, неускладнене. Друге головне речення — складне з підрядним порівняльним, двоскладне (підмет - *Papa*, присудок - *came in*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним порівняльним зв'язком часу за допомогою сполучника *like* поєднані друге головне речення та підрядне порівняльне *like he used to*. Підрядне порівняльне — просте, двоскладне (підмет - *he*, присудок - *used to*), непоширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з "Крадійки книжок" зображено повернення Ганса Губермана додому після його перебування в Мюнхені, де йому було надано короткий період відпочинку перед тим, як приєднатися до адміністративної роботи в місті, пов'язаної з прибиранням після бомбардувань.

She was in her bathrobe again, and although she observed the girl several times, it was never for very long [61, c.98].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *and* поєднані два головних речення: *She was in her bathrobe again* та *and it was never for very long*. Перше головне речення — просте, двоскладне (підмет - *she*,

присудок - *was*), поширене, повне, неускладнене. Друге головне речення — складне з підрядним допустовим, двоскладне (підмет - *it*, присудок - *was*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним допустовим зв'язком за допомогою сполучника *although* поєднані друге головне та підрядне допустове *although she observed the girl several times*. Підрядне допустове — просте, двоскладне (підмет - *she*, присудок - *observed*), поширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з «Крадійки книжок» Лізель неодноразово відвідує дім мера, зокрема дружину мера. Вона поглинена своєю новознайденою пристрастю: читанням. Під час своїх візитів Лізель занурюється в книги, які вона знаходить там, створюючи невелику колекцію.

The commitment had disappeared, and although he still watched the imagined glory of stealing, she could see that now he was not believing it [61, c.327].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *and* поєднані два головних речення *the commitment had disappeared* та *and although he still watched the imagined glory of stealing, she could see that now he was not believing it*. Перше головне речення — просте, двоскладне (підмет - *the commitment*, присудок - *had disappeared*), непоширене, повне, неускладнене. Друге головне речення — складне з підрядним допустовим та підрядним з'ясувальним, двоскладне (підмет - *she*, складений модальний присудок - *could see*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним допустовим зв'язком за допомогою сполучника *although* поєднані друге головне речення та підрядне допустове *although he still watched the imagined glory of stealing*. Підрядне допустове — просте, двоскладне (підмет - *he*, присудок - *watched*), поширене, неускладнене, повне. Підрядним з'ясувальним зв'язком за допомогою сполучника *that* поєднані друга головне речення та підрядне з'ясувальне *that now he was not believing it*. Підрядне з'ясувальне — просте, двоскладне (підмет - *he*, присудок - *was not believing*), поширене, неускладнене, повне. У цьому уривку Руді Штайнер пояснює вміст своєї інструментальної скриньки, розкриваючи свій план крадіжки. Він

демонструє призначення різних інструментів, таких як молотки для розбивання вікон і рушник для заглушення шуму.

The temptation to run was immense, but she refrained so that she'd have enough in reserve for the words [61, c.179].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *but* поєднані два речення *the temptation to run was immense* та *but she refrained so that she'd have enough in reserve for the words*. Перше головне речення — просте, двоскладне (підмет - *the temptation*, складений іменний присудок - *was immense*), поширене, повне, неускладнене. Друге головне речення — складне з підрядним мети, двоскладне (підмет - *she*, присудок - *refrained*), непоширене, неускладнене, повне. Підрядним зв'язком мети за допомогою сполучника *so that* поєднані друге головне речення та підрядне мети *so that she'd have enough in reserve for the words*. Підрядне мети — просте, двоскладне (підмет - *she*, присудок - *would have*), поширене, неускладнене, повне. У цьому уривку з "Крадіяки книжок" Роза Губерман отримує листа від мера Гайнца Германа, в якому пояснюється припинення її послуг. Після цього Лізель відчуває хвилю обурення і вирішує повернутися до будинку мера.

They decided against it, considering that work had been slow lately anyway, and there was at least a partial threat of party members making their presence felt [61, c.289].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним зв'язком за допомогою сполучника *and* поєднані два речення: *They decided against it, considering that work had been slow lately anyway* та *and there was at least a partial threat of party members making their presence felt*. Перше головне речення — складне з підрядним причини, двоскладне (підмет — *they*, присудок — *decided*), поширене, повне, неускладнене. Друге головне речення — просте, двоскладне (підмет — *there*, складений іменний присудок — *was a partial threat*), поширене, неускладнене,

повне. Підрядним зв'язком причини за допомогою сполучника *considering that* поєднані перше головне речення та підрядне причини *considering that work had been slow lately anyway*. Підрядне причини — просте, двоскладне (підмет — *work*, складений іменний присудок — *had been slow*), поширене, ускладнене дієприкметником (*making*) та об'єктним дієприкметниковим зворотом (*their presence felt*), повне. Ця сцена відображає виклики та рішення, з якими стикаються сім'ї під час війни, а також з політичними загрозами, що впливають на їх засоби існування.

I was never sure if any of this would happen, so I never told you [61, c.139].

Речення складне, розповідне, неокличне. У ньому поєднуються сурядний і підрядний типи зв'язку. Сурядним причинно-наслідковим зв'язком за допомогою сполучника *so* поєднані головне речення *I was never sure* та друге речення *so I never told you*. Головне речення — просте, двоскладне (підмет — *I*, складений іменний присудок — *was never sure*), повне, непоширене, неускладнене. Підрядним з'ясувальним зв'язком за допомогою сполучника *if* поєднані головне речення та підрядне з'ясувальне *if any of this would happen*. Підрядне з'ясувальне речення — просте, двоскладне (підмет — *any of this*, присудок — *would happen*), непоширене, неускладнене, повне. Друге речення — просте, двоскладне (підмет — *I*, присудок — *told*), поширене, неускладнене, повне. В цьому уривку Ганс пояснює Лізель, чому він вирішив забрати єврея та як він познайомився з батьком Макса.

У другому розділі дипломної роботи ми провели аналіз синтаксичних структур, які автор використовує для розкриття персонажів та ситуацій у романі “Крадійка книжок”. Автор використовує функцію логічного акцентування за допомогою підрядних підметових і присудкових речень задля акцентування уваги на ключових подіях та аспектах розвитку сюжету.

Автор також вдало користується функцією пейзажу, акцентуючи увагу на почуттях персонажів у конкретний момент події через ряд питань під час

внутрішнього монологу. Деталізація оточуючого середовища та використання кольорів сприяють глибині вираження емоцій, що переживають герої.

Парцеляція, як функція паузи, виявляється ефективним методом для акцентування на кожній дії окремо, структуруючи хронологію подій та сприяючи легшому сприйняттю тексту.

Називні речення використовуються автором у функції прихованого підзаголовка або описовій функції для передачі емоційного стану персонажа. Неповні речення переважно застосовуються для відтворення усного мовлення або задля уникнення тавтології та зайвих повторень.

Можна виділити, що у літературному творі превалюють складнопідрядні речення, оскільки вони дозволяють авторові докладно описати всі сцени. Основною формою висловлення є великі за обсягом речення, що відзначається веденням розповіді від імені Смерті. У випадках усного мовлення переважають менші за обсягом речення, які використовуються для відображення діалогів та підвищення автентичності розмов.

Роблячи висновки до другого розділу, необхідно відзначити, що синтаксична структура англійської мови відрізняється істотно від структури української. Після аналізу речень можна виділити кілька особливостей, які притаманні виключно англійській мові. Наприклад, унікальна можливість використання вторинної предикації є характерною лише для англійської мови, а безособові та неозначено-особові речення двоскладні тільки у контексті англійської мови, тоді як в українській мові відбувається опущення підмета. Також варто зазначити, що англійська мова характеризується використанням інфінітивних, герундіальних та дієприкметникових конструкцій, які не є характерними для української мови, тому зазвичай їх необхідно перекладати підрядними реченнями. Крім того, в англійській мові причинно-наслідкові речення можуть бути як з сурядним, так і підрядним зв'язком, тоді як в українській мові можливе використання лише в складнопідрядних реченнях. Саме через такі відмінності в синтаксисі з'являється необхідність у використанні синтаксичних трансформацій.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ

Особливості перекладу художнього тексту мають численні виклики та труднощі через різницю між особливостями граматичних та структурних систем англійської й української мов. Англійська та українська мови належать до різних груп індоєвропейської сім'ї та різних типів флективних мов, що призводить до багатьох важливих відмінностей в граматичних структурах обох мов.

Розбіжності у синтаксичних явищах між англійською та українською мовами можуть бути як повними, так і частковими. Ці розбіжності можуть бути значущими для перекладу і вимагати від перекладача використання синтаксичних трансформацій, щоб зберегти сенс та логіку оригінального тексту в мові перекладу.

У третьому розділі нашої роботи ми детально розглянемо застосовані синтаксичні трансформації при перекладі художнього дискурсу. Варто відзначити, що у сучасній лінгвістиці проблема використання синтаксичних трансформацій є досить актуальною, оскільки англійська та українська мови мають велику кількість синтаксичних структур, що часто ускладнює їх переклад.

Сьогодні серед основних синтаксичних трансформацій виділяють: нульову трансформацію, перестановку, заміну, об'єднання речення та членування речення.

3.1. Нульова трансформація

Нульова трансформація — це синтаксична трансформація, яка використовується при перекладі, коли синтаксична структура оригінального тексту перетворюється в аналогічну структуру мови перекладу. Цей підхід застосовується, коли обидві мови мають схожі синтаксичні структури.

Розглянемо приклади використання нульової трансформації при перекладі художнього дискурсу.

A beginning [61, c.7].

Вступ.

Просте односкладне речення зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу. Як і в оригіналі, речення виконує роль прихованого підзаголовка.

The shivering hands [61, c.108].

Тремтячі руки.

Просте односкладне речення зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

“Understand?” [61, c.25]

Розумієш?

Просте двоскладне речення зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

Open up! [61, c.129]

Відчиняй!

Просте односкладне наказове речення зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

Don't ever say that! [61, c.78]

Ніколи не кажи цього!

Просте односкладне наказове речення зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

The second eye jumped awake and she caught me out, no doubt about it [61, c.17].

Раптово друге око прокинулося, і вона мене застала, без сумнівів.

Складносурядне речення зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

For people who aren't familiar with these words, I should explain [61, c.24].

Для людей, які не знайомі з цими словами, я маю пояснити.

Складнопідрядне речення з підрядним означальним зв'язком зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

She looked to where the man was taking the accordion and followed him [61, c.358].

Вона подивилася, куди чоловік забирає акордеон, і рушила за ним.

Складнопідрядне речення з підрядним зв'язком місця зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

She spoke quietly enough so that Mama wouldn't hear [61, c.236].

Вона говорила досить тихо, щоб мама не почула.

Складнопідрядне речення з підрядним зв'язком причини зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

They'd gone on foot that day because the road was too slippery for bikes [61, c.313].

Того дня вони йшли пішки, бо дорога була надто слизькою для велосипедів.

Складнопідрядне речення з підрядним зв'язком причини зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

I was never sure if any of this would happen, so I never told you [61, c.139].

Я ніколи не був впевнений, чи щось з цього станеться, тому я ніколи не казав тобі.

Складнопідрядне речення з підрядним зв'язком умови та наслідку зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

Rudy, if I tell you something, will you promise not to say a word to anyone? [61, c.347]

Руді, якщо я тобі зараз щось скажу, обіцяєш нікому не слова?

Складнопідрядне речення з підрядним зв'язком умови зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

The commitment had disappeared, and although he still watched the imagined glory of stealing, she could see that now he was not believing it [61, c.327].

Рішучість зникла, і хоча він ще уявляв славу свого життя крадія, дівчинка бачила, що він уже не вірить у це.

Багатокомпонентне речення з підрядним зв'язком допусту зберегло свою синтаксичну структуру під час перекладу.

3.2. Членування та об'єднання речення

Трансформація членування полягає у розбитті складного речення мови оригіналу на два або більше простих речення мови перекладу, або перетворення простого речення в складне.

Об'єднання речень є синтаксичною трансформацією, де два або більше простих речення в оригіналі з'єднуються в одне складне речення в тексті перекладу, або ж частини складнопідрядного чи складносурядного речення об'єднуються.

Розглянемо наступні випадки вживання трансформації.

She thinks of her papa going to war and grabs her jacket at each side of her body
[61, с.282].

Вона думає про тата, який іде на війну, і вчепляється у боки свого пальта.

При перекладі просте поширене речення, ускладнене наявністю двох однорідних присудків і активним дієприкметником теперішнього часу «going», перетворюється на складнопідрядне речення. Англійський дієприкметник у функції означення замінено на підрядне означальне речення, тому що активні дієприкметники теперішнього часу маловживані в українській мові. Застосовано прийом членування речення, через це у перекладі додано відносний займенник в якості підмета, а дієприкметник замінено на дієслово у формі теперішнього часу.

When I glanced back at the plane, the pilot's open mouth appeared to be smiling
[61, с.12].

Коли я озирнулася на літак, мені здалося, що льотчик посміхається відкритим ротом.

При перекладі складнопідрядного головного речення з вторинною предикацією, вираженою суб'єктною інфінітивною конструкцією “mouth ... to be smiling”, інфінітив у функції частини присудка замінено на підрядне з'ясувальне

речення, тому що дана конструкція не вживається в українській мові. Застосовано прийом членування речення, через це у перекладі додано сполучник, а інфінітив замінено на дієслово у формі теперішнього часу. Частину складеного підмета англійського головного речення “*open mouth*” при перекладі було замінено обставиною способу дії.

In some cases, where the sides were damaged, the remaining edges poked out like elbows [61, c.293].

У деяких випадках, якщо боки ламалися, краї, що залишалися, стирчали ліктями.

При перекладі головне речення, ускладнене активним дієприкметником теперішнього часу “*remaining*” у функції означення, замінено складнопідрядним означальним реченням, оскільки активні дієприкметники теперішнього часу маловживані в українській мові. Застосовано прийом членування речення, через це у перекладі додано відносний займенник в якості підмета, а дієприкметник замінено на дієслово у формі минулого часу.

The only thing he truly did know was that he'd have done anything to have been on Himmel Street that night so that Rudy survived rather than himself [61, c.364].

Єдине він знав точно: він усе зробив би, аби опинитися тієї ночі на вулиці Гіммель, щоб вижив Руді, а не він.

При перекладі головне речення, ускладнене інфінітивом теперішнього часу “*to have been*” у функції обставини мети, замінено підрядним реченням мети, оскільки в українській мові мета не виражається за допомогою лише інфінітива, тому відбулось членування. При перекладі складнопідрядне речення з підрядним означальним «*he truly did know*», яке залежить від підмета головного речення “*the only thing*” і приєднане за допомогою безсполучникового зв'язку, об'єднано з головним реченням. Воно адекватніше передає сенс речення в перекладі й зберігає функцію логічного акцентування.

The answer to each of these questions interests me very much, though I cannot allow them to seduce me [61, c.254].

Мене дуже цікавлять відповіді на всі ці питання, але я не можу дозволити, щоб вони мене спокушали.

Під час перекладу підрядного речення допусту об'єктна інфінітивна конструкція у функції додатка, яка становить вторинну предикацію, була перекладена за допомогою підрядного з'ясувального речення, оскільки в українській мові немає явища об'єктної інфінітивної конструкції, тому було застосовано синтаксичну трансформацію членування. Крім того, підрядне речення допусту було трансформовано в сурядне речення, яке приєднане за допомогою протиставного зв'язку. Також було застосовано перестановку підмета та присудка під час перекладу головного речення для збереження логічного структурування інформації в перекладі.

Unless you want me to turn that blood into a fountain, I suggest you go away, little boy [61, c.189].

Якщо не хочеш, щоб ця кров ринула фонтаном, раджу тобі забирати ноги, малюку.

Під час перекладу підрядного речення умови об'єктна інфінітивна конструкція у функції додатка, яка становить частину вторинної предикації, була перекладена за допомогою підрядного речення мети, оскільки в українській мові немає явища об'єктної інфінітивної конструкції, тому було застосовано синтаксичну трансформацію членування. Також підмет підрядного повного речення умови було опущено, а речення було замінено односкладним означено-особовим задля уникнення тавтології. Підрядне з'ясувальне речення під час перекладу було об'єднано з головним реченням, а підмет було замінено непрямим додатком. Головне повне речення під час перекладу було замінено односкладним означено-особовим, а підмет головного речення було опущено.

All she received was a boot up the ass and a fistful of words [61, c.298].

Їй дістався тільки чобіт під зад і жменька слів.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним підметовим «she received», яке залежить від узагальнюючого займенника «all» і приєднане за

допомогою безсполучникового зв'язку, перетворено на просте речення. Воно адекватніше передає сенс речення в перекладі, оскільки в англійській мові логічний наголос в реченні робиться з дотриманням фіксованого порядку слів, а в українській цю функцію виконує частка «тільки», яку додано. При цьому однорідні іменні частини присудка в головному реченні («a boot up the ass» та «a fistful of words») стають однорідними підметами в перекладі. Підмет англійського підрядного речення «she» замінено на непрямий додаток «їй».

I wanted to stop. To crouch down. [61, c.14]

Я хотіла зупинитися, присісти.

В оригіналі базова частина за структурою є простим двоскладним непоширеним реченням зі складеним дієслівним присудком, друга частина якого виражена інфінітивом, а парцелят – теж частина складеного присудка. Парцельована конструкція при перекладі об'єднана в одне речення для збереження логічного змісту та забезпечення граматичної коректності перекладу.

All that was left was the body, the dwindling smell of smoke, and the smiling teddy bear [61, c.11].

Залишилися лише тіло, запах диму, що слабшав, і усміхнений ведмедик.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним підметовим «*that was left*», яке залежить від узагальнюючого займенника «all» і приєднане за допомогою безсполучникового зв'язку, перетворено на просте речення. Воно адекватніше передає сенс речення в перекладі, оскільки в англійській мові логічний наголос в реченні робиться з дотриманням фіксованого порядку слів, а в українській цю функцію виконує частка «лише», яку додано. При цьому однорідні іменні частини присудка в головному реченні («*the body*», «*the smiling teddy bear*» та «*the dwindling smell of smoke*») стають однорідними підметами в перекладі. Підмет англійського головного речення «all» було опущено. Присудок англійського підрядного речення пасивного стану «was left» було замінено на зворотній присудок активного стану в мові перекладу, оскільки для української

мови більш характерне використання дієслів в активному стані. Підмет англійського підрядного речення “that” було опущено. Англійський дієприкметник “dwindling” у функції означення замінено на підрядне означальне речення, тому що активні дієприкметники теперішнього часу маловживані в українській мові. Англійський дієприкметник “smiling” у функції означення замінено на прикметник, тому що активні дієприкметники теперішнього часу маловживані в українській мові.

They're the ones I can't stand to look at, although on many occasions I still fail [61, с.8].

Саме за ними я терпіти не можу спостерігати, хоча в багатьох випадках я все одно не втримуюсь.

При перекладі підрядне речення з підрядним означальним «*I can't stand to look at*», яке залежить від займенника «ones» і приєднане за допомогою безсполучникового зв'язку, приєднано до головного речення. Воно адекватніше передає сенс речення в перекладі, оскільки в англійській мові логічний наголос в реченні робиться з дотриманням фіксованого порядку слів, а в українській цю функцію виконує частка «саме», яку додано. Підмет англійського підрядного речення «they» замінено на прийменниковий додаток «ними».

All he was able to do was pull her toward him and motion to his ankle [61, с.75].

Він зміг лише підтягнути Лізель до себе і показати на свою щиколотку.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним підметовим «*he was able to do*», яке залежить від узагальнюючого займенника «all» і приєднане за допомогою безсполучникового зв'язку, перетворено на просте речення. Воно адекватніше передає сенс речення в перекладі, оскільки в англійській мові логічний наголос в реченні робиться з дотриманням фіксованого порядку слів, а в українській цю функцію виконує частка “лише”, яку додано.

The difference was that today there were bombs [61, с.328].

Тільки сьогодні були ще бомби.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним присудковим реченням “*that today there were bombs*”, яке складає іменну частину присудка головного речення “*was*”, було об’єднане в просте речення, оскільки в українській мові підрядні присудкові речення маловживані. Під час перекладу головного речення підмет “*difference*” та присудок “*was*” було опущено, а функцію логічного акцентування виконує частки “тільки” та “ще”. При перекладі англійського підрядного речення підмет “*there*” було опущено, а частина складеного іменного присудка “*bombs*” була замінена на підмет.

It felt as though the whole globe was dressed in snow [61, с.9].

Здавалося, вся Земля одягнулась у сніг.

Під час перекладу підрядне речення з порівняльним зв’язком було об’єднано з головним реченням, а функцію порівняння виконує вставне слово “здавалося”. Присудок пасивного стану “*was dressed*” було замінено зворотнім присудком активного стану задля дотримання стилістичних норм.

This was no virus Max was suffering from, so they carried it up and replaced the sheet [61, с.215].

Макс страждав не від інфекції, так що вони принесли матрац і застелили свіжим простирадлом.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним означальним “*Max was suffering from*” було об’єднане з головним реченням. Під час перекладу головного речення підмет “*this*” та присудок “*was*” було опущено, а функцію логічного акцентування виконує перестановка.

This vision didn’t help matters, and it would usually be quite a while before the screaming stopped [61, с.27].

І в цьому видінні радості було небагато, а крики дівчинки зазвичай стихали не одразу.

Під час перекладу речення зі змішаним типом зв’язку підрядне речення часу “*before the screaming stopped*” було об’єднано з головним реченням задля уникнення смислової навантаженості. Також підмет англійського головного

речення “vision” було замінено обставиною, оскільки в українській мові “видіння” не може виконувати дію, тому речення стало односкладним безособовим, і було додано іменник “радість” у функції додатка задля компенсації.

At 1 a.m., Liesel went to bed and Papa came in to sit with her, like he used to [61, c.333].

О першій ночі Лізель вирушила спати, і тато, як зазвичай, прийшов посидіти з нею.

Під час перекладу багатокомпонентного речення підрядне речення з порівняльним зв'язком “like he used to” було об'єднано з головним реченням задля уникнення смислової навантаженості. Підрядне речення було замінено вставною фразою “як зазвичай”, а функцію акцентування виконую перестановка.

They decided against it, considering that work had been slow lately anyway, and there was at least a partial threat of party members making their presence felt [61, c.289].

Вони вирішили відмовитися, оскільки робота останнім часом і так повільно просувається, й існувала певна загроза того, що члени партії дадуть про себе знати.

Під час перекладу частина іменного присудка другого головного речення “a partial threat” була замінена на підмет для відтворення в українській мові фрази “there was”. Підмет “there” було опущено. Герундіальна конструкція “of party members making” у функції означення була перекладена підрядним реченням з означальним зв'язком, оскільки в українській мові відсутні герундій та герундіальна конструкція, тому було застосована трансформація членування.

3.3. Заміна

Це одна з трансформацій, яка полягає у заміні граматичних елементів іншими з метою відтворення змісту та смислу оригіналу в мові перекладу.

Наприклад, заміна головних членів речення. Також до замін відносяться трансформації активних конструкцій у пасивні та навпаки, заміна типу синтаксичного зв'язку, заміна інфінітивної або герундіальної конструкції підрядним реченням.

На додачу до випадків застосування граматичної заміни, пов'язаної з членуванням і об'єднанням речень, які ми проаналізували в попередньому підрозділі, розглянемо наступні способи застосування цієї синтаксичної трансформації.

IT SNOWED [61, с.304].

Сніжило.

Просте двоскладне безособове речення при перекладі було замінено на просте односкладне безособове, оскільки для української мови характерне для позначення погодних умов вживання односкладних безособових речень. Під час перекладу підмет виражений безособовим займенником “it” було опущено.

Yes, it was white. [61, с.9]

Так, усе біле.

Просте двоскладне повне речення під час перекладу було замінено на просте неповне речення з опущеною іменною частиною присудка, оскільки для української мови характерне опущення дієслова “бути” в теперішньому та іноді минулому часі у складі складеного іменного присудка.

How could it be snowing? [61, с.357]

Як може падати сніг?

Під час перекладу присудок в англійському реченні “snow” був замінений на підмет в українській мові “сніг”, а підмет в англійській мові “it” був опущений, оскільки цей відповідник більш відповідає логіці розвитку сюжету, адже вже в наступному реченні розкривається, що сніжинки, які падали, обпікали її руки.

It was late [61, с.272].

Було пізно.

Просте двоскладне безособове речення при перекладі було замінено на просте односкладне безособове, оскільки для української мови характерне вживання односкладних безособових речень для позначення часу. Під час перекладу підмет виражений безособовим займенником “it” було опущено.

“A few more words?” [61, с.46]

“Може, ми ще поговоримо?”

Просте неповне двоскладне речення з опущеними підметом та присудком при перекладі було замінено на просте повне двоскладне для логічного наповнення речення у цільовій мові. Під час перекладу були додані підмет “ми” та присудок “поговоримо”, а додаток “a few more words” опущено.

The summer of '39 was in a hurry, or perhaps Liesel was [61, с.50].

Літо 1939 року поспішало, чи, може, це поспішала Лізель.

При перекладі складносурядного речення з сурядним протиставним зв'язком було замінено складений іменний присудок, який виражає предикат стану, “was in a hurry” на простий дієслівний, який виражає предикат дії. Також у другому реченні було застосовано перестановку підмета та присудка для акцентування інформації.

The one frustration was that she kept having to skip whole chapters on account of many of the pages being stuck together [61, с.218].

Її лише засмучувало, що доводилося пропускати цілі глави через те, що багато сторінок злиплися.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним присудковим реченням “that she kept having to skip whole chapters on account of many of the pages being stuck together”, яке складає іменну частину присудка головного речення “was”, було замінено на підрядне підметове речення. Англійський герундій “being stuck” у складі структури вторинної предикації замінено на підрядне речення причини, тому що вторинна предикація не властива українській мові. Підмет підрядного англійського речення “she” було замінено на додаток під час

перекладу “її”. Підмет головного англійського речення “frustration” під час перекладу було замінено на присудок “засмучувало”.

They considered whether they could move him [61, c.141].

Вони роздумували, чи можуть перевезти Макса.

Підрядне повне речення “*whether they could move him*” з підрядним з’ясувальним зв’язком, який поєднано за допомогою сполучника, було замінено на підрядне неповне речення. Підмет англійського підрядного речення “they” було опущено задля уникнення тавтології, а за допомогою граматичної форми дієслова та контексту зрозуміло, хто саме виконує дію.

He was afraid of what might come leaking out [61, c.41].

Він боявся, що може звідти витекти.

Під час перекладу головного речення складений іменний присудок, який виражає предикат стану, “was afraid of” було замінено простим дієслівним присудком, який виражає предикат дії “боявся”. Ця заміна відбувається для забезпечення більш точного та природного відтворення сенсу оригіналу в українській мові, враховуючи граматичні особливості обох мов. Також дієприкметник “leaking out” було замінено при перекладі на інфінітив “витекти”.

Well, I’m glad that’s settled [61, c.44].

Ну, я радий, що ми домовились.

Під час перекладу підмет підрядного з’ясувального речення “that” було замінено сполучником “що”. Присудок, виражений дієсловом у пасивному стані, який позначає наслідок “is settled” було замінено присудком, вираженим дієсловом в активному стані, який позначає причину “домовились”, оскільки пасивний стан менш вживаний в українській мові. Також задля адекватного перекладу було додано займенник “ми”, який виступає у ролі підмета в підрядному реченні. Повне головне речення “I’m glad” було замінено неповним реченням “Я радий”, оскільки для української мови властиве опускання дієслова “бути”, яке виступає частиною складеного іменного присудка.

I would watch the places where we intersect, and marvel at what the girl saw and how she survived [61, c.14].

Розглядатиму місця, де ми перетинаємося, та дивуватимуся з того, що бачила ця дівчинка і як вижила.

Підрядне повне речення “*how she survived*” з підрядним зв’язком способу дії, який поєднано за допомогою сполучника, було замінено на підрядне неповне речення. Підмет англійського підрядного речення “*she*” було опущено задля уникнення перенавантаженості тексту, а за допомогою граматичної форми дієслова та контексту зрозуміло, хто саме виконує дію. Головне повне речення під час перекладу було замінено на головне неповне речення з опущеним підметом “*I*”, задля уникнення тавтології.

I hang suspended, until a septic truth bleeds toward clarity [61, c.14].

Я зависаю на місці, а прогнивши істина перетікає в ясність.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним реченням часу “*until a septic truth bleeds toward clarity*” задля адекватного перекладу було замінено на складносурядне речення через стилістичні причини.

They rode toward the corner, where the day’s importance reached them [61, c.250].

Вони покотили до повороту, і там важливість цього дня стала їм зрозумілою.

При перекладі складнопідрядне речення з підрядним реченням місця “*where the day’s importance reached them*” задля адекватного перекладу було замінено на складносурядне речення через стилістичні причини.

Will you climb in here so that we can defeat this enemy together? [61, c.175]

Заберетесь сюди, щоб ми здолали ворога разом?

При перекладі головне повне речення складнопідрядного речення з підрядним мети “*will you climb in here*” було замінено на неповне речення. Підмет головного речення “*you*” було опущено задля уникнення тавтології.

Those souls are always light because more of them have been put out [61, c.356].

Такі душі завжди легкі, бо здебільшого їх уже пригасили.

Під час перекладу підрядне повне речення причини було замінено неозначено-особовим односкладним реченням задля перекладу присудка пасивного стану “have been put out”, який маловживаний в українській мові. Підмет підрядного англійського речення “more of them” було замінено на прямий додаток при перекладі, а також додано прислівник “уже” задля збереження значення результату. Також повне головне речення було замінено на неповне речення з опущеним дієсловом-зв’язкою, оскільки для української мови характерне опущення дієслова “бути” в теперішньому та іноді минулому часі у складі складеного іменного присудка.

Since you spend half your time on the street playing soccer, you can make yourself useful out there [61, c.62].

Оскільки ти по півдня бовтасишся на вулиці, граючи в футбол, можеш і ділом заодно зайнятися.

Під час перекладу повне головне речення було замінено односкладним означено-особовим реченням з опущеним підметом “you” задля уникнення тавтології в перекладі, а за формою присудка можна зрозуміти, хто виконує дію.

The track was muddier than it looked [61, c.37].

Доріжка виявилася бруднішою, ніж здавалося.

Під час перекладу повне підрядне речення з порівняльним зв’язком було замінено односкладним безособовим реченням з опущеним підметом “it” задля уникнення смислової навантаженості в перекладі, а за формою присудка можна зрозуміти, хто виконує дію.

It might be time, so wake up [61, c.94].

Можливо, настав час, тож прокидайся.

Під час перекладу дієслівна частина присудка “might” головного речення була замінена вставним словом “можливо” задля вираження модальності. Також іменна частина присудка головного речення “time” була замінена підметом.

We'll carry all three of them back on if we have to [61, c.9].

Віднесемо назад у вагон усіх трьох, якщо доведеться.

Під час перекладу повне підрядне речення зі зв'язком умови було замінено на односкладне безособове речення з опущеним підметом “we”. Головне речення було замінено на односкладне означено-особове речення з опущеним підметом “we” задля уникнення смислової навантаженості в перекладі, а форма присудка вказує на те, хто виконує дію.

Certainly, war meant dying, but it always shifted the ground beneath a person's feet when it was someone who had once lived and breathed in close proximity [61, c.318].

На війні, звичайно, вбивають, але земля завжди уходить з-під ніг, якщо вбивають того, хто колись жив і дихав поряд.

Під час перекладу повне двоскладне головне речення було замінено на односкладне неозначено-особове речення з опущеним підметом. Також додаток у другому головному речення “the ground” було замінено на підмет під час перекладу, оскільки в українській мові є сталий вираз “земля уходить з-під ніг”.

She was in her bathrobe again, and although she observed the girl several times, it was never for very long [61, c.98].

Вона знову була в халаті, і хоч кілька разів подивилася на дівчинку, жодного разу не затримала надовго погляд.

Під час перекладу повне підрядне речення з допустовим зв'язком було замінено на неповне речення з опущеним підметом “she” задля уникнення тавтології.

The temptation to run was immense, but she refrained so that she'd have enough in reserve for the words [61, c.179].

Спокуса побігти була велика, але Лізель трималася, щоб зберегти подих на слова.

Під час перекладу повне підрядне речення мети було замінено на неповне речення з опущеним підметом “she” та дієслівної частини присудка задля уникнення тавтології.

3.4. Перестановка

Ця трансформація може використовуватися для збереження синтаксичної логіки або структури оригіналу, адаптації її до мови перекладу або надання тексту більш природного або зрозумілого вигляду в мові приймача.

Одним з найпоширеніших явищ під час перекладу є зміна порядку слів та словосполучень у структурі речення. Зазвичай, другорядні елементи, такі як час та місце події, розміщуються у початковій частині речення, за винятком випадків, коли вони самі є "новими" і становлять основний зміст повідомлення в українській мові. В англійському реченні порядок слідування його частин визначається синтаксичними правилами.

Розглянемо наступні випадки застосування цієї трансформації.

Years had passed, but I recognized her [61, c.11].

Минули роки, але я впізнала її.

При перекладі складносурядного речення з сурядним протиставним зв'язком було застосовано перестановку для вираження логічної послідовності в мові перекладу.

My feet stepped through the cluttered aisle and my palm was over his mouth in an instant [61, c.16].

Мої ноги ступили в захаращений прохід, і в одну мить моя долоня лягла на губи хлопчика.

При перекладі складносурядного речення з сурядним єднальним зв'язком обставина часу “in an instant” в другому реченні була переставлена на початок, оскільки для української мови характерне вживання обставини часу на початку речення.

For a while, neither of them spoke, but Liesel soon found the will [61, c.288].

Якийсь час жоден із них не говорив, але незабаром Лізель знайшла в собі волю.

При перекладі складносурядного речення з сурядним протиставним зв'язком обставина часу “soon” в другому реченні була переставлена на початок, оскільки для української мови характерне вживання обставини часу на початку речення.

On the other was the squat shape of Rosa Hubermann, who looked like a small wardrobe with a coat thrown over it [61, c.21].

З іншого боку виднівся присадкуватий силует Рози Губерман, яка нагадувала комод у накинутому зверху пальто.

Під час перекладу дієприкметниковий зворот у ролі означення “thrown over it” в англійському підрядному реченні було переставлено перед непрямим додатком “coat”, оскільки в українській мові означення зазвичай вживається перед предметом, який характеризує.

Earth was destroyed where Max Vandenburg had stayed on his feet [61, c.355].

Там, де Макс Ванденбург встояв на ногах, знищили землю.

Під час перекладу складнопідрядного речення з підрядним зв'язком місця було застосовано перестановку, оскільки в українській мові нова інформація розташовується в кінці речення. Головне двоскладне речення під час перекладу було замінено односкладним неозначено-особовим реченням для передачі пасивного стану, який менш вживаний в українській мові. Присудок головного речення пасивного стану “was destroyed” був замінений присудком активного стану при перекладі. Підмет головного речення “earth” під час перекладу було замінено на прямий додаток.

Проаналізувавши застосовані синтаксичні трансформації в англійському художньому дискурсі, ми дійшли наступних висновків. В англійських реченнях переважав такий тип зв'язку між словами, як прилягання, а при перекладі широко використовувалися узгодження і керування, при цьому іноді використовувалось

прилягання. Ця особливість пояснюється відмінностями між аналітичними та синтетичними мовами.

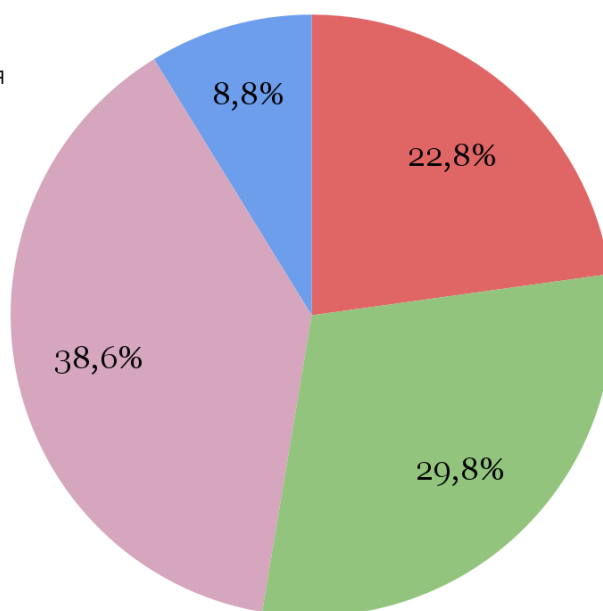
У процесі перекладу синтаксичні трансформації використовувались у наступних випадках. Серед трансформацій можна виділити заміну пасивного стану на активний, оскільки вживання активного стану є більш характерним для української мови. Також ми замінювали дієприкметникові, герундіальні та інфінітивні конструкції підрядними реченнями, оскільки це явище не характерне для української мови. Ми переставляли обставину часу на початок речення. Крім того, замінювали двоскладні неозначено-особові та безособові речення односкладними. Також об'єднували складнопідрядні речення з підрядним підметовим зв'язком й присудковими зв'язками, оскільки в англійській мові логічний наголос в реченні робиться з дотриманням фіксованого порядку слів, а в українській цю функцію виконує частка.

Найчастіше задля перекладу використовуються три основні синтаксичні трансформації, а саме синтаксичне уподібнення (22.8%), об'єднання та членування речень (29.8%) та заміна (38.6%). В деяких випадках може застосовуватись перестановка (8.8%).

Схематично можна зобразити процентне співвідношення використання усіх синтаксичних трансформацій на Рис. 3.1. :

Синтаксичні трансформації

- синтаксичне уподібнення
- членування та об'єднання
- заміна
- перестановка

ВИСНОВКИ

Переклад художніх творів – складне завдання через багатство стилістичних засобів, унікальну лексику та особливу атмосферу, яку створюють персонажі та реалії для читачів.

Сучасне вивчення перекладу ґрунтується на аналізі методів забезпечення відповідності між оригіналом і перекладом. Робота перекладача – це процес інтерпретації та творчого відтворення: спочатку розуміння сенсу оригіналу, а потім передача цього сенсу іншомовною формою.

У перекладі, особливо в художній літературі, важливо не лише зберегти індивідуальний стиль автора, а й максимально точно передати художній образ, створений у вихідному творі. Це досягається завдяки перекладацьким трансформаціям, що переносять елементи оригіналу на елементи перекладу. Важливість цих трансформацій полягає у забезпеченні адекватності перекладу, зберігаючи його якість та відповідність оригіналу.

Дану кваліфікаційну роботу присвячено розгляду застосувань синтаксичних трансформацій в художньому дискурсі.

Актуальність дослідження застосування синтаксичних трансформацій пояснюється зростаючим інтересом до художньої літератури та необхідністю розробки принципів перекладу синтаксичних конструкцій. Синтаксичні трансформації в перекладі є цікавим аспектом через складну природу речень. Речення представляють найскладніші мовні одиниці, що мають не лише формальну й семантичну складність, але й піддаються сильному впливу прагматичних чинників у процесі створення. На відміну від окремих слів, морфологічних форм чи словосполучень, речення завжди мають більше контекстуальної залежності й можуть мати безліч інтерпретацій у перекладі. Це пов'язано з авторською установкою й гнучкістю всіх компонентів речення, які під час перекладу можуть змінювати свою граматичну або лексико-семантичну структуру. Ці аспекти створюють значні виклики для перекладача та роблять проблему синтаксичних трансформацій особливо цікавою.

Теоретичною базою кваліфікаційної роботи були праці таких вчених лінгвістів, як Л. Бархударов, Л. Латишев, А. Швейцер, І. Корунець, В.Коптілов, В. Павлов, А. Фітерман та Т. Левицька. Однак слід зауважити, що лише Л.Латишев виділив синтаксичні трансформації окремо від граматичних.

Незважаючи на важливість та актуальність дослідження синтаксичних трансформацій на рівні речення у перекладознавстві, варто відзначити, що це питання залишається недостатньо дослідженим в рамках наукових досліджень. Відмічений факт викликає необхідність більш глибокої систематизації наявних теорій та встановлення взаємозв'язку між частотою вживання різних трансформацій для кожного типу речень у практичній перекладацькій діяльності.

Завданням цієї роботи було розглянути та проаналізувати поняття художнього перекладу, враховуючи його особливості та важливість у відтворенні творчого контексту оригіналу, визначити та розглянути сутність перекладацьких трансформацій, вивчити основні стратегії застосування синтаксичних трансформацій у художньому дискурсі під час перекладу, провести аналіз синтаксичної структури сучасної англійської мови для кращого розуміння особливостей та можливостей трансформацій у перекладі художніх творів з англійської мови. Ці завдання були спрямовані на глибоке розуміння та систематизацію ключових аспектів синтаксичних трансформацій у художньому дискурсі.

Методами дослідження стали метод кількісного аналізу, метод графічної інтерпретації, дедуктивний метод, зіставний метод, дистрибутивний метод, структурний метод.

Матеріалом дослідження був роман Маркуса Зузака «Крадійка книжок».

У першому розділі було розглянуто концепцію художнього перекладу, синтаксичну структуру сучасної англійської мови, проаналізовано різні класифікації перекладацьких трансформацій та виокремлено класифікацію синтаксичних трансформацій.

У процесі вивчення особливостей перекладу художнього дискурсу було з'ясовано, що це складний та багатогранний процес, який вимагає від перекладача широкого спектра навичок та компетентності. Основною метою перекладу художніх текстів є відтворення змісту, стилю та емоційної насиченості оригінального твору в іншій мові.

Також було досліджено синтаксичний стрій сучасної англійською мови та проаналізовано особливості рівнів синтаксису: речення та словосполучення. Було виділено види словосполучень та речень, а також способи перекладу аломорфних явищ в англійській та українській мовах за допомогою синтаксичних трансформацій.

Після аналізу робіт І. Карабана, Л. Бархударова і Л. Латишева ми прийшли до висновку, що синтаксичні трансформації становлять собою зміни в синтаксичній структурі тексту. Ці зміни включають зміну синтаксичних функцій слів і словосполучень, перебудову синтаксичних конструкцій, перетворення одного типу підрядного речення в інший, перестановку частин мови в складних реченнях та зміну типу синтаксичного зв'язку між словами та фразами.

Згідно з класифікацією Л. Латишева, ми визначили наступні синтаксичні трансформації: синтаксичне уподібнення, перестановка, заміна, членування та об'єднання речень, які можуть також супроводжуватись опущенням або додаванням.

У другому розділі кваліфікаційної роботи було проведено аналіз синтаксичної структури роману «Крадійка книжок» Маркуса Зузака з метою виявлення подібних та відмінних явищ в англійській та українській мовах. Після проведеного аналізу речень можна виділити кілька особливостей, які є характерними лише для англійської мови. Наприклад, використання вторинної предикації є характерним лише для англійської мови, безособові та неозначено-особові речення є двоскладними лише в контексті англійської мови, в українській мові в більшості випадків це односкладні речення. Також варто зазначити, що англійська мова характеризується використанням інфінітивних, герундіальних та дієприкметникових конструкцій, які не є характерними для

української мови, тому зазвичай їх необхідно перекладати підрядними реченнями.

У третьому розділі ми проаналізували застосовані синтаксичні трансформації. Найчастіше задля перекладу використовуються три основні синтаксичні трансформації, а саме синтаксичне уподібнення (22.8%), об'єднання та членування речень (29.8%) та заміна (38.6%). В деяких випадках може застосовуватись перестановка (8.8%).

Під час перекладу активно використовувалися синтаксичні трансформації у наступних випадках. Серед цих трансформацій виділялася заміна пасивного стану на активний, оскільки використання активного стану було більш характерним для української мови. Також відбувалася заміна дієприкметникових, герундіальних та інфінітивних конструкцій підрядними реченнями, оскільки ці структури не є типовими для української мови. Окрім цього, відбувалася перестановка обставини часу на початок речення. Неодноразово здійснювалася заміна двоскладних неозначено-особових та безособових речень односкладними. Також відбувалося об'єднання складнопідрядних речень із підрядним підметовим та присудковим зв'язками, оскільки в англійській мові логічний акцент в реченні робиться шляхом дотримання фіксованого порядку слів, тоді як в українській ця функція виконується за допомогою частки.

Також ми дійшли висновку, що в англійських реченнях переважав такий тип зв'язку між словами, як прилягання, а при перекладі широко використовувалися узгодження і керування, при цьому іноді використовувалось прилягання. Ця особливість пояснюється відмінностями між аналітичними та синтетичними мовами.

У якості ілюстративного матеріалу у роботі було використано 200 досліджуваних одиниць на матеріалі роману «Крадійка книжок» Маркуса Зузака.

Отримані висновки можуть надалі використовуватися в теорії й практиці перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеев А.Я. Художественный образ и перевод. // Вісник СумДУ. Серія «Перекладознавство». – 2006. – №11 (95). – С. 126-130.
2. Ананьян Е.Л. Концепція перекладацької еквівалентності у теорії перекладу. // Методологія та історіографія мовознавства: матеріали наук.-практ. конф. (Слов'янськ, 25-26 жовтня 2018 р.) – Слов'янськ, 2018. – С. 7-10
3. Єфімов Л. П. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. / Л. П. Єфімов, О. А. Ясінецька // Учбово-методичний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 240 с.
4. Горда В.В. Перекладацькі трансформації у відтворенні ономастичного простору авторського тексту/ В.В. Горда, Н.В. Пушик // Закарпатські філологічні студії. - 2021. - Вип. 16. - С. 166-171.
5. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). – М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. – 224 с.
6. Гудманян А.Г., Сітко А.В., Єнчева Г.Г. Вступ до перекладознавства: навч. посібник для студентів спец. "Переклад". - Вінниця: Нова Книга, 2017 - 295 с.
7. Дудик П.С. Стилїстика української мови: Навчальний посібник. – Київ:Видавничий центр «Академія», 2005. – 368 с.
8. Дідух Х. Ідіостиль як відображення авторської картини світу / Х. Дідух // Філологічні науки. Риторика і стилїстика. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rusnauka.com/15_NNM_2012/Philologia/2_111114.doc.htm
9. Єрмоленко С.Я. Літературна мова і художній переклад. / С.Я. Єрмоленко, В. Русанівський // Культура слова. – 2018. – №89. – С. 66 – 77.
10. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності: стилїстика та культура мови. – Київ: Довіра, 1999. – 431 с.

11. Жаборюк І. А. Проблеми морфології та синтаксису : посібник з теоретичної граматики сучасної англійської мови / І. А. Жаборюк, О. А. Жаборюк. – Одеса : Освіта України, 2014. – 106 с.
12. Журавель Т.В. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. / Т.В. Журавель, Н.І. Хайдарі // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – 2015. – №19. – С. 148-150.
13. Карабан В.І., Переклад з української мови на англійську. / В.І. Карабан, Дж. Мейс // Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2003. – 608 с.
14. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 576 с.
15. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 605 с.
16. Козак Т.Б. Особливості художнього перекладу. // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – 2015. Серія «Філологічна». Вип. 51. – С. 221-223.
17. Стырник Н. С. Переводческие трансформации в процессе перевода (на материале рассказов Д. Г. Лоуренса) – Дніпро
18. Стоянова Т. В. Особливості комунікативно-рівноцінного перекладу художнього тексту (на матеріалі повісті А. Чена “Король шахів” в перекладі з китайської англійською та українською) / Т. В. Стоянова, Г. А. Черноп’ятова// – Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. – 2018. – № 26 – С. 139-148
19. Коптілов В. В. Художній переклад і структурна типологія. Мовознавство. 1969. № 5. С. 29–35.
20. Бондаренко Н. Використання граматичних трансформацій при перекладі роману Дж. Остін «Гордість та упередження» з англійської мови російською // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки – №17 – 2013 – С. 130-134

21. Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. – Київ: Видавництво Київського Університету, – 1971. – 130 с.
22. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. – Київ: Юніверс, 2003. – 164 с.
23. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 512 с.
24. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 464 с.
25. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. – Вінниця: Нова книга, 2000.
26. Алексеев А.Я. Художественный образ и перевод . – “Вісник СумДУ”, – № 11(95) – 2006 – С. 126-130.
27. Красуля А.В. Лексичні та граматичні трансформації у процесі перекладу художніх творів з англійської мови українською (на матеріалі трилогії Сюзанни Коллінз «Голодні Ігри»)/ А.В. Красуля, В.П. Миклащук // Нова філологія. – 2020. – №80. – С. 299-305
28. Адзиева З.Х., Ярова Я.Р. Культурологический аспект художественного перевода – 2011.
29. Москаленко Н. А. Односкладні речення: Лекції з курсу сучасної української літературної мови для студентів-заочників – Одеса, 1965. – 30 с.
30. Коцюба З. Г. Семантична структура номінативних речень англійської та української мов // Мовознавство. – 2002. – № 2-3.– С. 56 - 62
31. Висоцька Г.В. Причини, що зумовлюють використання граматичних трансформацій в англо-українському перекладі // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: Філологія. – 2017 – № 31 – С. 104-106
32. Райська Л.В., Глінка Н.В. Роль перекладацьких трансформацій у досягненні адекватності та еквівалентності перекладу тексту у галузі медицини / Л.В. Райська, Н.В. Глінка // Молодий вчений – № 12 (88) – 2020 р. – С.316-319

33. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови): Навчальний посібник. – Київ: Ленвіт, 2006. – 157 с.
34. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу. – Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 467 с.
35. Касяненко Д. С. До питання практичних дій перекладача та закріплених за ними понять // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» – С.250-252
36. Солодка А. Дослідження впливу культурно-детермінованих факторів на перекладацький процес // ЛІНГВІСТИКА. Випуск XXX – С.231-236
37. Мінцис Ю.Б. Перекладацькі трансформації у художніх англомовних творах як засіб досягнення еквівалентності. / Ю.Б. Мінцис, О.Б. Калиняк // Філологічні науки: історія, сучасний стан та перспективи дослідження. – 2018. – С.43-45.
38. Дружб'як С. Особливості відтворення складнопідрядних речень в українському перекладі роману Р. Дутлі «Остання подорож Сутіна» / С. Дружб'як, М. Мельник // НАУКОВІ ЗАПИСКИ Серія: Філологічні науки – №187 – С.600-607
39. Павлов В.В. та інш. Синтаксис англійської мови. – Суми: Слобожанщина, 1999. – 128 с.
40. Іваницька Н. Л. Синтаксис простого речення. Складні випадки аналізу. – К.: Вища шк., 1989. – 63 с.
41. Науменко Л.П. Гордєєва А.Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську. - Вінниця: Нова Книга, 2011.
42. Приходько В. Б. Художній переклад та літературна компаративістика // Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки», – Вип. 1 – 2022. – С.284-289
43. Ребрій О.В. Вступ до перекладознавства. — Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. — 116 с.

44. Лобода В. А Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. – 2019. – № 43 – С, 72-74
45. Саманьего Д.-М. А. Синтаксичні особливості перекладу творів художньої літератури. Методологія та історіографія мовознавства / Д.-М. А. Саманьего, А.В. Сітко // матеріали наук.-практ. конф. (Слов'янськ, 25-26 жовтня 2018 р.) – Слов'янськ, – 2018. — С. 87-91.
46. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. — Полтава. Довкілля-К, 2011. — 844 с.
47. Буйницька Т. Функціонування парцельованих структур у художньому тексті // Наукові записки. Серія: Наукові записки: Збірник наукових праць. — Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. — Вип. 89(5). — С. 24-26.
48. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. – Київ, 2006. – 342 с.
49. Сіяговська І.Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту. // Наукові праці. Філологія. Мовознавство. — 2014. — Вип. 209. — С. 89-93
50. Фадєєва О.В. ENGLISH SYNTAX. Навчальний посібник / О.В. Фадєєва, Т.В. Пастушенко. – Кременчук, 2017. – 272 с.
51. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. – М.: ООО Филология три, 2002. – 416 с.
52. Фоміна Л. В. Методичні рекомендації з дисципліни «Особливості перекладу художніх творів» для студентів заочно-дистанційної освіти спеціальності «Переклад». — Д. : Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2015. — 164 с
53. Хасанова А.Г. Особенности перевода синтаксических конструкций в художественной литературе (на материале романа С. Чбоски) / А.Г. Хасанова, О.Г. Палутина: Terra Linguae. — 2017. — № 3(61). — 129—132 с.
54. Гринишин У. Парцеляція як стилістичний засіб експресивності художнього тексту (на прикладі роману "Майдан" Бориса Харчука) // Наукові

записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. Літературознавство: 80-річчю з дня народж. письменника Бориса Харчука присвяч. — Тернопіль: 2011. — Вип. 33. — С. 306-314.

55. Москаленко О. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі перекладу // Філологічні науки – № 68 – 2017. – С. 187-189

56. Романенко Н. В. Трансформації як єдиний метод перекладу текстів ІТ-сфери / Н. В. Романенко, Говера О.М. // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації – № 4 – 2018. – С. 116-120

57. Шемуда М.Г. Художній переклад як важливий чинник міжкультурної комунікації. – Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. 2013. Книга 1. – 164-168 с.

58. Павленко О. Г. Художній переклад як носій культурної пам'яті // Питання літературознавства – № 97 – 2018. – С. 175-190

59. Blokh M. Y. A Course in Theoretical English Grammar – М., 2004. – р. 354.

60. Ilyish B. A. The Structure of Modern English – Л. : Просвещение, 1971. – 366 р.

61. Zusak M. The Book Thief / M. Zusak. — London: A Random House Group Company, 2007. — 554 р. [/https://cdnsm5-ss3.sharpschool.com/UserFiles/Servers/Server_4204286/Image/Grade9GT--TheBookThiefMarkusZusak.pdf](https://cdnsm5-ss3.sharpschool.com/UserFiles/Servers/Server_4204286/Image/Grade9GT--TheBookThiefMarkusZusak.pdf)

ДОДАТКИ

Додаток А

**ПРИКЛАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
ПІД ЧАС ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ «КРАДІЙКА КНИЖОК» МАРКУСА
ЗУЗАКА**

1. All that was left was the body, the dwindling smell of smoke, and the smiling teddy bear [61, с.11].	1. Залишилося лише тіло, запах диму, що слабшав, і усміхнений ведмедик.
2. Years had passed, but I recognized her [61, с.11].	2. Минули роки, але я впізнала її.
3. They're the ones I can't stand to look at, although on many occasions I still fail [61, с.8].	3. Саме за ними я терпіти не можу спостерігати, хоча в багатьох випадках я все одно не втримуюсь.
4. A beginning [61, с.7].	4. Вступ.
5. Yes, it was white [61, с.9].	5. Так, усе біле.
6. They considered whether they could move him [61, с.141].	6. Вони роздумували, чи можуть перевезти Макса.
7. He was afraid of what might come leaking out [61, с.41].	7. Він боявся, що може звідти витекти.
8. Well, I'm glad that's settled [61, с.44].	8. Ну, я радий, що ми домовились.
9. We now know, of course, that the boy didn't make it [61, с.16].	9. Тепер ми, звичайно, знаємо, що хлопчик не доїхав.
10. When she came to write her story, she would wonder exactly when the	10. Вирішивши записати свою історію, вона задалася питанням, коли

books and the words started to mean not just something, but everything [61, с.23].	книжки і слова стали не просто щось означати, а все.
11. Some of you are most likely thinking that white is not really a color and all of that tired sort of nonsense [61, с.9].	11. Деякі з вас напевно вірять у будь-яку нісенітницю і в тому числі, що білий — і зовсім не колір.
12. It would be better for a complete dream, I think, but I really have no control over that [61, с.17].	12. Мабуть, краще б вона зовсім спала, але на таке я впливати не можу.
13. She realized her mother had come back for her only when she felt the boniness of a hand on her shoulder [61, с.19].	13. Вона зрозуміла, що мати повернулася за нею, лише коли відчула кістляву руку на своєму плечі.
14. I'm afraid Liesel cannot do it, Rudy [61, с.52].	14. Боюся, що Лізель не зможе це прочитати, Руді.
15. I think her mother knew this quite well [61, с.19].	15. Думаю, що її мати це добре знала.
16. Think bits and pieces of floating despair [61, с.17].	16. Уявіть відчай, що пливе шматками.
17. On the other was the squat shape of Rosa Hubermann, who looked like a small wardrobe with a coat thrown over it [61, с.21].	17. З іншого боку виднівся присадкуватий силует Рози Губерман, яка нагадувала комод у накинутому зверху пальто.
18. Certainly, war meant dying, but it always shifted the ground beneath a	18. На війні, звичайно, вбивають, але земля завжди уходить з-під ніг,

<p>person's feet when it was someone who had once lived and breathed in close proximity [61, c.318].</p>	<p>якщо вбивають того, хто колись жив і дихав поряд.</p>
<p>19. I would watch the places where we intersect, and marvel at what the girl saw and how she survived [61, c.14].</p>	<p>19. Розглядатиму місця, де ми перетинаємося, та дивуватимуся з того, що бачила ця дівчинка і як вижила.</p>
<p>20. It was the tall man who did it [61, c.14].</p>	<p>20. Це зробив високий чоловік.</p>
<p>21. There was the gate next, which she clung to [61, c.21].</p>	<p>21. Далі були ворота, за які вона вчепилася.</p>
<p>22. For people who aren't familiar with these words, I should explain [61, c.24].</p>	<p>22. Для людей, які не знайомі з цими словами, я маю пояснити.</p>
<p>23. The applied smell leaned toward the crowd, who were kept at a good distance [61, c.73].</p>	<p>23. Вилитий на купу запах навалювався на юрбу, яку тримали на порядній відстані.</p>
<p>24. He didn't notice the girl who stood absolutely still only a short distance away [61, c.81].</p>	<p>24. Він не помітив дівчинку, яка стояла зовсім нерухомо поряд.</p>
<p>25. The only sound I'll hear after that will be my own breathing, and the sound of the smell, of my footsteps [51, c.7].</p>	<p>25. А після цього я почую лише одне — власне дихання та звук запаху, моїх кроків.</p>
<p>26. When I glanced back at the plane, the pilot's open mouth appeared to be</p>	<p>26. Коли я озирнулася на літак, мені здалося, що льотчик посміхається</p>

smiling [61, c.12].	відкритим ротом.
27. This vision didn't help matters, and it would usually be quite a while before the screaming stopped [61, c.27].	27. І в цьому видінні радості було небагато, а крики дівчинки зазвичай стихали не одразу.
28. Just before Liesel Meminger pivoted with nausea to exit the crowd, the shiny, brown-shirted creature walked from the podium [61, c.74].	28. За мить до того, як Лізель Мемінгер з огидою розвернулася, щоб вибратися з натовпу, сяюче створіння в коричневій сорочці зробило крок з помосту.
29. I hang suspended, until a septic truth bleeds toward clarity [61, c.14].	29. Я зависаю на місці, а прогнивша істина перетікає в ясність.
30. He smeared the charcoal on, nice and thick, till he was covered in black [61, c.39].	30. Він мазав вугілля рівно і товстим шаром, доки не став повністю чорним.
31. The second was as soon as Alex Steiner made it home, when he was given leave after the bombing [61, c.363].	31. Друга — коли додому дістався Алекс Штайнер, який отримав через бомбування відпустку.
32. I was just about to leave when I found her kneeling there [61, c.13].	32. Я вже збиралася йти, коли побачила її на колінах.
33. Just before the truck left, I climbed quickly up and took it in my hand [61, c.360].	33. За мить до того, як вантажівка рушила, я швидко залізла в кузов і підхопила книгу рукою.
34. When the job was done, Hans Hubermann took a few abbreviated steps before the pain fractured in his leg and	34. Після вивантаження Ганс Губерман зробив кілька коротких кроків, і тут біль пронизав його ногу, і

brought him down [61, с.324].	він звалився на землю.
35. A shrill, quiet, smearing note was caught somewhere in her mouth until she was finally able to turn [61, с.359].	35. Пронизлива, тиха, змащена нота застрягла десь у її роті, і нарешті дівчинка змогла обернутися.
36. They dragged each other out until only the corpse was left in the truck [61, с.323].	36. Вони витягували один одного, доки в кузові не залишився тільки один труп.
37. It felt as though the whole globe was dressed in snow [61, с.9].	37. Здавалося, вся Земля одягнулась у сніг.
38. His gentle voice made its way in, as if slipping through a crowd [61, с.24].	38. Його м'який голос пробрався до них, ніби протиснувшись крізь натовп.
39. Like it had pulled it on, the way you pull on a sweater [61, с.9].	39. Натягнув його на себе, як натягують светр.
40. In the written words of the book thief herself, the journey continued like everything had happened [61, с.19].	40. За написаними словами самою крадійкою книжок, подорож тривала, ніби все вже сталося.
41. I've seen more eclipses than I care to remember [61, с.12].	41. Я бачив стільки затемнень, що краще не пам'ятати.
42. The track was muddier than it looked [61, с.37].	42. Доріжка виявилася бруднішою, ніж казалась.
43. It was as though he'd opened her palm, given her the words, and closed it up again [61, с.176].	43. Начебто він узяв її руку, вклав їй у долоню свої слова і згорнув пальці в кулак.
44. Hans informed her, as though it	44. Повідомив їй Ганс, начебто від

might help [61, c.121].	цього могло полегшати.
45. Liesel watched him as if he'd gone insane [61, c.220].	45. Лізель подивилася на тата, ніби він збожеволів.
46. At 1 a.m., Liesel went to bed and Papa came in to sit with her, like he used to [61, c.333].	46. О першій ночі Лізель вирушила спати, і тато як зазвичай прийшов посидіти з нею.
47. Unless you want me to turn that blood into a fountain, I suggest you go away, little boy [61, c.189].	47. Якщо не хочеш, щоб ця кров ринула фонтаном, раджу тобі забирати ноги, малюку.
48. We'll carry all three of them back on if we have to [61, c.9].	48. Віднесемо назад у вагон усіх трьох, якщо доведеться.
49. Perhaps if he didn't, she might not have ended up writing in the basement [61, c.360].	49. Може, якби він цього не зробив, вона не стала б писати у підвалі.
50. I thought if you're not going to read any more of my books, you might like to write one instead [61, c.350].	50. Я подумала, якщо ти не збираєшся більше читати мої книги, можливо, тобі захочеться написати свою.
51. Rudy, if I tell you something, will you promise not to say a word to anyone? [61, c.347]	51. Руді, якщо я тобі зараз щось скажу, обіцяєш нікому не слова?
52. Frau Holtzapfel, we'll die if we stay here [61, c.329].	52. Фрау Хольцапфель, ми загинемо, якщо залишимося тут.
53. In one of his pockets, he'd hidden a few pieces of extra charcoal, in case	53. В одній зі своїх кишень він додатково сховав кілька шматочків

some of it wore off later [61, c.39].	вугілля, якщо пізніше щось зітреться.
54. The question is, what color will everything be at that moment when I come for you? [61, c.7]	54. Питання в тому, якого кольору все буде в той момент, коли я прийду за вами?
55. If he hadn't despised him, he might not have taken his place a few weeks later on a fairly innocuous road [61, c.316].	55. Не зневажай він його, не зайняв би місце Губермана у вантажівці через кілька тижнів на цілком безпечній дорозі.
56. If we're fast, we won't get caught [61, c.297].	56. Якщо зробимо швидко, тоді нас не спіймають.
57. The commitment had disappeared, and although he still watched the imagined glory of stealing, she could see that now he was not believing it [61, c.327].	57. Рішучість зникла, і хоча він ще уявлял славу свого життя крадія, дівчинка бачила, що він уже не вірить у це.
58. You should have knocked, she thought, and although there was a good portion of guilt, there was also the juvenile trace of laughter. [61, c.251]	58. Ти мала постукати, казала вона собі, але, хоч її гризла совість, не обійшлося і без дитячого сміху.
59. Although the front and back pages were streaked with black tears of print, she folded it neatly in half and tucked it under her arm [61, c.170].	59. Хоча першу і останню сторінку вичертили чорні сльози фарби, Лізель акуратно склала газету вдвічі і сунула під пахву.
60. She was in her bathrobe again, and although she observed the girl several times, it was never for very long [61,	60. Вона знову була в халаті, і хоч кілька разів подивилася на дівчинку, жодного разу не затримала надовго

c.98].	погляд.
61. Although it was state-run, there was a heavy Catholic influence, and Liesel was Lutheran [61, c.28].	61. Хоча вона була державною, там був сильний католицький вплив, а Лізель була лютеранка.
62. Whatever it was, Mamer dropped the potato back on the pile and dragged Rudy from his premises [61, c.203].	62. Яка б не була причина, Мамер кинув картоплину назад на лоток і виволок Руді за поріг магазину.
63. Wherever she looked, Liesel saw the mayor's wife with the books piled up in her arms [61, c.92].	63. Куди б Лізель не подивилася, усюди бачила дружину бургомістра з книгами, складеними в руках.
64. No matter where they went, there it was, each time her father was mentioned [61, c.23].	64. Куди б не поїхали вони з матір'ю, слово виявлялося там, тільки-но розмова заходила про батька.
65. And no matter how many times I try to see it differently, I can't pull it off [61, c. 339].	65. І скільки б я не намагалася побачити все інакше, я не можу позбутися цієї картини...
66. The answer to each of these questions interests me very much, though I cannot allow them to seduce me [61, c.254].	66. Мене дуже цікавлять відповіді на всі ці питання, але я не можу дозволити, щоб вони мене спокушали.
67. The only thing he truly did know was that he'd have done anything to have been on Himmel Street that night so that Rudy survived rather than himself [61, c.364].	67. Єдине він знав точно, він усе зробив би, аби опинитися тієї ночі на вулиці Гіммель, щоб вижив Руді, а не він.

68. She spoke quietly enough so that Mama wouldn't hear [61, c.236].	68. Вона говорила досить тихо, щоб мама не почула.
69. The temptation to run was immense, but she refrained so that she'd have enough in reserve for the words [61, c.179].	69. Спокуса побігти була велика, але Лізель трималася, щоб зберегти подих на слова.
70. Will you climb in here so that we can defeat this enemy together? [61, c.175]	70. Заберетесь сюди, щоб ми здолали ворога разом?
71. They did so as they made their way past and hurried from the house to see if Himmel Street had sustained any damage [61, c.259].	71. Говорючи це, вони поспішали нагору й геть із дому, щоб побачити, чи ціла вулиця Гіммель.
72. Those souls are always light because more of them have been put out [61, c.356].	72. Такі душі завжди легкі, бо здебільшого їх уже пригасили.
73. At the time, Liesel only thought of it because the day was so warm [61, c.349].	73. У ту мить Лізель згадала ці слова лише тому, що стояв такий теплий день.
74. She survived because she was sitting in a basement reading through the story of her own life, checking for mistakes [61, c.335].	74. Вона вціліла, бо сиділа у підвалі, перечитуючи історію свого життя, перевіряючи помилки.
75. Since you spend half your time on the street playing soccer, you can make yourself useful out there [61, c.62].	75. Оскільки ти по півдня бовтаєшся на вулиці, граючи в футбол, можеш і ділом заодно зайнятися.

76. Since the news had found him, Alex had been whittled away [61, с.363].	76. Коли Алекс почув новини, то пав духом.
77. Since his father's recruitment to the army the previous October, Rudy's anger had been growing nicely [61, с.326].	77. З тих пір, як в жовтні минулого року його батька призвали в армію, гнів Руді плавно зростає.
78. They decided against it, considering that work had been slow lately anyway, and there was at least a partial threat of party members making their presence felt [61, с.289].	78. Вони вирішили відмовитися, оскільки робота останнім часом і так повільно просувається, й існувала принаймні невелика загроза того, що члени партії дадуть про себе знати.
79. They'd gone on foot that day because the road was too slippery for bikes [61, с.313].	79. Того дня вони йшли пішки, бо дорога була надто слизькою для велосипедів.
80. Some stretched, some focused, and the rest were there because they had to be [61, с.245].	80. Одні розминалися, інші збиралися з духом, решта там була просто тому, що треба.
81. It's bad enough when people catch me red-handed, so I made the usual decision to make my exit, into the breakfast-colored sun [61, с.338].	81. Нічого хорошого, коли люди застають мене за роботою, тож я, як завжди, втекла у сонце кольору сніданку.
82. Only she had the threat of a Watschen loitering over her head, and therefore only she could be relied upon to carry the bag correctly [61, с.88].	82. Тільки їй загрожувала дерев'яна ложка, яка по ній прогуляється, тож і покладатися Лізель доводилося тільки на себе.
83. There was no lighting there, so	83. Освітлення там не було, тож

<p>they took a kerosene lamp, and slowly, between school and home, from the river to the basement, from the good days to the bad, Liesel was learning to read and write [61, c.49].</p>	<p>вони взяли гасову лампу, і поступово, між школою та будинком, від річки до підвалу, від ясних днів до похмурих Лізель вчилася читати та писати.</p>
<p>84. This time, it was the mother of all corridors Watschens, one sting of the stick after another, so that Liesel would barely be able to sit down for a week [61, c.54].</p>	<p>84. Цього разу це був усім «вархенам» «вархен», прут обпікав раз за разом, так що Лізель цілий тиждень ледве зможе сидіти.</p>
<p>85. That particular book was a little longer, so Liesel was able to get through it only nine times, her pace increasing ever so slightly by the end of such prolific readings [61, c.60].</p>	<p>85. Ця друга книга була трохи більшою, так що Лізель прочитає її лише дев'ять разів і після таких плідних старань трохи покращить навички читання.</p>
<p>86. It might be time, so wake up [61, c.94].</p>	<p>86. Можливо, настав час, тож прокидайся.</p>
<p>87. I was never sure if any of this would happen, so I never told you [61, c.136].</p>	<p>87. Я ніколи не був впевнений, чи щось з цього станеться, тому я ніколи не казав тобі.</p>
<p>88. He calculated that he needed thirteen pages, so he painted forty, expecting at least twice as many slipups as successes [61, c.150].</p>	<p>88. Він підрахував, що йому знадобиться тринадцять сторінок, і тому пофарбував сорок, припускаючи, що зіпсованих буде щонайменше вдвічі більше, ніж вдалих.</p>
<p>89. This was no virus Max was suffering from, so they carried it up and</p>	<p>89. Макс страждав не від інфекції, так що вони принесли матрац і</p>

replaced the sheet [61, c.215].	застелили свіжим простирадлом.
90. So that's what it's called, Liesel thought [61, c.43].	90. Так ось як вона називається, подумала Лізель.
91. She looked to where the man was taking the accordion and followed him [61, c.358].	91. Вона подивилася, куди чоловік забирає акордеон, і рушила за ним.
92. She did not know where she was running, for Himmel Street no longer existed [61, c.357].	92. Вона не знала, куди біжить, бо вулиці Гіммель уже не існувало.
93. Earth was destroyed where Max Vandenburg had stayed on his feet [61, c.355].	93. Там, де Макс Ванденбург встояв на ногах, знищили землю.
94. A graze struck a match on the side of her face, where she'd met the ground [61, c.345].	94. Садиha спалахнула сірником на вилиці, якою Лізель зустрілася із землею.
95. He stepped through the remainder of trees to where the body of the plane was fixed to the ground [61, c.331].	95. Він рушив крізь уламки дерев туди, де впечаталося в землю тіло літака.
96. She remained at the Amper River, at the bridge, where Papa used to stand and lean [61, c.321].	96. Вона затрималася біля річки Ампер, на мосту, де зазвичай стояв, звисившись, тато.
97. In some cases, where the sides were damaged, the remaining edges poked out like elbows [61, c.293].	97. У деяких випадках, якщо боки ламалися, краї, що залишалися, стирчали ліктями.
98. It was at a place far down the	98. Далеко від міста, нижче за

Amper, where a broken bridge leaned among the river and trees [61, c.268].	течією Ампера, там, де зламаний міст косо лежить у річці та деревах.
99. More people appeared on the street, where a collection of Jews and other criminals had already been shoved past [61, c.264].	99. Більше людей вийшло на вулицю, якою тичками гнали кучку євреїв та інших злочинців.
100. They rode toward the corner, where the day's importance reached them [61, c.250].	100. Вони покотили до повороту, і там важливість цього дня наздогнала їх.
101. The only difference this time was that they were brought from the opposite direction [61, c.337].	101. Єдина різниця в тому, що цього разу їх пригнали з іншого боку.
102. What they didn't notice was that the girl was still holding the book [61, c.336].	102. Вони не помітили, що дівчина все ще тримала книжку.
103. The difference was that today there were bombs [61, c.328].	103. Тільки сьогодні були ще бомби.
104. What they didn't know was that other word shakers threw supplies across, and the girl climbed down to the lower branches to collect them [61, c.304].	104. Люди не знали, що інші струшувачі слів кидали їй продукти, і вона спускалася до нижніх гілок і підбирала їх.
105. The only difference was that she made her way to the upper part of town alone [61, c.248].	105. Тільки тепер вона пішла в верхню частину міста одна.
106. His problem was that black paint	106. Труднощі були в тому, що чорна

<p>was normally used more as a mixer, to darken other colors, and it was soon depleted and hard to find [61, c.241].</p>	<p>фарба зазвичай використовується лише як добавка, щоб затемнити інші фарби, тому вона незабаром закінчилася, а знайти її було нелегко.</p>
<p>107. The one frustration was that she kept having to skip whole chapters on account of many of the pages being stuck together [61, c.218].</p>	<p>107. Її засмучувало, що доводилося пропускати цілі глави через те, що багато сторінок злиплися.</p>
<p>108. What mattered was that they reached her [61, c.164].</p>	<p>108. Важливо було, що вони досягли її.</p>
<p>109. The only thing that changed was that Liesel told her papa that she should be old enough now to cope on her own with the dreams [61, c.148].</p>	<p>109. Змінилося лише те, що Лізель повідомила татові, що вже велика і сама впорається зі своїми снами.</p>
<p>110. The one problem was that a person needed only to shift a few cans and remove a drop sheet or two to smell out the Jew [61, c.140].</p>	<p>110. Проблема була лише в тому, що зрушивши пару банок і прибравши одну-дві полотна, будь-який одразу почує єврея.</p>
<p>111. What mattered was that all were punishable [61, c.136].</p>	<p>111. Важливо, що в будь-якому випадку це карається.</p>
<p>112. All I was able to do was turn to Liesel Meminger and tell her the only truth I truly know [61, c.366].</p>	<p>112. Змогла я лише одне — обернутися до Лізель Мемінгер і повідомити її єдину правду, яку я дійсно знаю.</p>
<p>113. All she received was a boot up the ass and a fistful of words [61, c.298].</p>	<p>113. Їй дістався тільки чобіт під зад і жменька слів.</p>

<p>114. All she could see up ahead were the hamstrings and bobbing ponytails of the girls in front [61, c.246].</p>	<p>114. Перед собою вона бачила тільки підколінні сухожилля і хвостики дівчаток, що колишуться, попереду.</p>
<p>115. All Liesel could do was watch the ball and its trampled, flaking skin [61, c.219].</p>	<p>115. Лізель могла лише дивитися на м'яч, на його потоптану, полущену шкіру.</p>
<p>116. All he wanted was a small scrap of triumph, and he was determined to get it [61, c.194].</p>	<p>116. Він хотів лише маленький шматочок тріумфу, і він був сповнений рішучості його отримати.</p>
<p>117. In fact, probably the only thing that stopped her was the twitchingly pathetic, grinning face of Tommy Müller [61, c.53].</p>	<p>117. Насправді, її зупинило тільки одне — жалюгідне обличчя Томмі Мюллера.</p>
<p>118. Trust me, though, the words were on their way, and when they arrived, Liesel would hold them in her hands like the clouds, and she would wring them out like the rain [61, c.54].</p>	<p>118. Але повірте, слова вже були в дорозі, і коли вони прибудуть, Лізель візьме їх у руки, як хмари, і вичавить насухо, як дощ.</p>
<p>119. All he was able to do was pull her toward him and motion to his ankle [61, c.75].</p>	<p>119. Він зміг лише підтягнути Лізель до себе і показати на свою щиколотку.</p>
<p>120. Fortunately, they came through early and only asked for the ticket, and now all that was left was a window of small towns, the congregations of lights, and the woman snoring on the other side</p>	<p>120. На щастя, перевірка з'явилася рано і запитала тільки квиток, так що тепер залишилося тільки це вікно з містечками, хоровод вогнів та жінка, що хропе біля стіни купе навпроти.</p>

of the compartment [61, c.108].	
121. All that was really left of Erik Vandenburg was a few personal items and the fingerprinted accordion [61, c.119].	121. Все, що насправді залишилося від Еріка Ванденбурга, — це кілька особистих речей і замацаний пальцями акордеон.
122. For now, it wasn't such a problem, but very soon, the track ahead would be cleared and the train would need to move on [61, c.9].	122. Поки що це ще не така проблема, але скоро шлях попереду розчистять, і поїзду треба буде їхати далі.
123. Curiosity got the better of me, and I resigned myself to stay as long as my schedule allowed, and I watched [61, c.10].	123. Цікавість узяла гору, і я дозволила собі затриматися, наскільки дозволить мій розклад, і поспостерігати.
124. Yes, often, I am reminded of her, and in one of my vast array of pockets, I have kept her story to retell [61, c.14].	124. Так, часто я змушена згадувати її, і в одній з численних кишень я носила її історію, щоб переказати.
125. My feet stepped through the cluttered aisle and my palm was over his mouth in an instant [61, c.16].	125. Мої ноги ступили в захаращений прохід, і в одну мить моя долоня лягла на губи хлопчика.
126. The second eye jumped awake and she caught me out, no doubt about it [61, c.17].	126. Раптово друге око прокинулося, і вона мене застала, без сумнівів.
127. The summer of '39 was in a hurry, or perhaps Liesel was [61, c.50].	127. Літо 1939 року поспішало, чи, може, це поспішала Лізель
128. Either the radio was already half	128. Або радіо все ж таки було не

broken, or it was swallowed immediately by the crying sound of sirens [61, с.252].	зовсім справно, або сигнал відразу потонув у крику сирен.
129. For a while, neither of them spoke, but Liesel soon found the will [61, с.288].	129. Якийсь час жоден із них не говорив, але незабаром Лізель знайшла в собі волю.
130. I could introduce myself properly, but it's not really necessary [61, с.7].	130. Я могла би представитися як треба, але це не обов'язково.
131. It would have been easy to say nothing, but Liesel had the opposite reaction to her devastation [61, с.363].	131. Нічого не говорити було б легко, але у Лізель трапилася зворотна реакція на спустошення.
132. Something about a kiss [61, с.363].	132. Щось про поцілунок.
133. The shivering hands [61, с.108].	133. Тремтячі руки.
134. Resting men [61, с.119].	134. Полеглі солдати.
135. No more flapping [61, с.11].	135. Більше не буде польотів.
136. Not for this metallic little bird [61, с.11].	136. Принаймні для цієї металевої пташки.
137. A final dirty joke [61, с.12].	137. Брудний жарт на фінал.
138. The sirens [61, с.13].	138. Сирени.
139. That red sky... [61, с.16]	139. Те червоне небо.
140. And the shaking [61, с.17].	140. І тремтіння.
141. Next, her mother [61, с.17].	141. Далі її мати.
142. Move it! [61, с.135]	142. Ворушись!

143. Get back here! [61, с.36]	143. Повертайтеся сюди!
144. Come on! [61, с.45]	144. Ну ж бо!
145. Be back before dark [61, с.47].	145. Повертайся до темряви.
146. Come back! [61, с.71]	146. Повертайтеся!
147. Don't ever say that! [61, с.78]	147. Ніколи не кажи цього!
148. Well, burn them again! [61, с.81]	148. Ну, підпали книги ще раз!
149. Wake up now, Goddamn it! [61, с.94]	149. Прокинься зараз же, дідько!
150. Hurry up! [61, с.113]	150. Поспіши!
151. Open up! [61, с.129]	151. Відчиняй!
152. IT SNOWED. [61, с.304]	152. Сніжило.
153. It rained [61, с.304].	153. Дощило.
154. How could it be snowing? [61, с.357]	154. Як може падати сніг?
155. It began to rain, nice and hard [61, с.54].	155. Пішов дощ, славний і рясний.
156. It was getting warmer [61, с.343].	156. Теплішало.
157. Now it was only noise and girl and wiry woman [61, с.328].	157. Тільки рев, дівчинка та жилиста стара.
158. It was heavy [61, с.277].	158. Було важко.
159. It was late [61, с.272].	159. Було пізно.

160. It was decided [61, c.261].	160. Вирішено.
161. It was too late now for apologies [61, c.235].	161. Було пізно для вибачень.
162. Understand? [61, c.25]	162. Розумієш?
163. Misfortune? [61, c.13]	163. Невдача?
164. The last parade to Dachau? [61, c.23]	164. Остання прогулка в Дахау?
165. The twitcher? [61, c.34]	165. Сіпаний?
166. What about him? [61, c.40]	166. Що про нього?
167. A for what? [61, c.45]	167. А як що?
168. A few more words? [61, c.46]	168. Може ми ще поговоримо?
169. The train? [61, c.58]	169. Вчимося?
170. Not that mama [61, c.64].	170. Не тій мамі.
171. Remember? [61, c.200]	171. Пам'ятаєш?
172. Still crowded with adrenaline, Liesel caught sight of him smiling with such absurdity that she dragged him down and started beating him up as well [61, c.53].	172. Все ще з зашкалюючим адреналіном, Лізелі помітила на його обличчі усмішку таку безглузду, що відразу потягла Томмі на підлогу і почала бити його.
173. She thinks of her papa going to war and grabs her jacket at each side of her body [61, c.283].	173. Вона думає про тата, який іде на війну, і вчепляється у боки свого пальта.
174. She envisioned the sight of her	174. Вона так і бачила свою

thieving hand reaching up, making the window rise until the book was felled [61, c.249].	зłodійкувату руку, яка тягнеться, штовхає вікно вгору, щоб книжка впала.
175. Perhaps that's why on the Führer's birthday, when the answer to the question of her mother's suffering showed itself completely, she was able to react, despite her perplexity and her rage [61, c.68].	175. І може, тому на день народження фюрера, коли відповідь на питання про страждання матері повністю прояснилась, Лізель зуміла відповісти, незважаючи на все здивування та гнів.
176. I wanted to stop. To crouch down [61, c.14].	176. Я хотіла зупинитися, присісти.
177. But that is not allowed [61, c.14].	177. Але це не дозволено.
178. One of a handful [61, c.14].	178. Одна із купи.
179. It was a morning rich with both sun and frothy clouds [61, c.248].	179. Видався ранок, багатий і сонцем, і пінистими хмарами.
180. They rode up to Grande Strasse, where Rudy stopped and waited [61, c.249].	180. Вони під'їхали до вулиці Гранде, де Руді зупинився й почекав.
181. Her nerves licked her palms [61, c.249].	181. Нерви лизали їй долоні.
182. There was barely a disturbance or sound [61, c.249].	182. Жодних різких рухів, ніякого шуму.
183. It made me smile [61, c.250].	183. Тут я посміхнулася.
184. And at that point, there was a great	184. І в цій ноті настала велика пауза.

pause [61, с.366].	
185. She sat down on the curb, and I joined her [61, с.366].	185. Вона сіла на бордюр, і я приєдналася до неї.
186. But then there are other moments [61, с.366].	186. Але бувають інші миті.
187. Of the blinding kind [61, с.9].	187. Сліпуче.
188. There were two guards [61, с.9].	188. Там було двоє провідників.
189. There was one mother and her daughter [61, с.9].	189. І мати з дочкою.
190. As for me, I had already made the most elementary of mistakes [61, с.9].	190. А я вже зробила найпростішу помилку.
191. Her cold arms were folded [61, с.10].	191. Вона склала свої холодні руки.
192. A small soul was in my arms [61, с.10].	192. Маленька душа опинилась в моїх руках.
193. There was nothing left to give [61, с.11].	193. Дати вже було нічого.
194. From the toolbox, the boy took out, of all things, a teddy bear [61, с.11].	194. Із усіх речей хлопчик вийняв із валізки всього-навсього плюшевого ведмедика.
195. The crowd did what crowds do [61, с.11].	195. Натовп займався тим, чим і займається.
196. Another human punch line [61, с.11].	196. Ще одна людська гострота.

197. The cuckoo shrieks in the radio [61, с.13].	197. Зозуля верещить по радію.
198. I did not crouch down [61, с.14].	198. Я не присіла.
199. The book thief howled [61, с.14].	199. Крадійка книжок завила.
200. That's when I see them formulate [61, с.14].	200. Тоді я й бачу, як вони встають у формулу.

ALFRED NOBEL UNIVERSITY
EUROPEAN AND ORIENTAL LANGUAGES AND TRANSLATION DEPARTMENT

MARIIA SHULPYNA

**APPLYING SYNTACTIC TRANSFORMATIONS WHILE
TRANSLATING ENGLISH ARTISTIC DISCOURSE (ON THE
MATERIAL OF THE NOVEL “THE BOOK THIEF” BY MARKUS
ZUSAK)**

ABSTRACT OF MASTER’S THESIS

Scientific supervisor Vielchieva K.O.
PhD, Associate Professor

Dnipro
2024

This thesis is devoted to applying syntactic transformations while translating English artistic discourse based on the material of the novel “The Book Thief” by Markus Zusak. The relevance of research is primarily due to the fact that the syntactic transformations has not been fully explored within the framework of scientific research. This issue requires a deeper systematization of existing theories and the establishment of a correlation between the frequency of use of different transformations for each type of sentence in practical translation activities.

The subject of investigation is the syntactic structure of modern English literary discourse. The topicality of the problem is determined by the growing interest in literature and the need to develop principles for translating syntactic constructions of modern English to Ukrainian. Since the syntactic peculiarities of translating artistic discourse encompass numerous challenges and difficulties arising from the differences between the grammatical and structural features of the SL and the TL.

The purpose of investigation is to study syntactic transformations at the sentence level in the context of translating artistic discourse.

The objectives of the thesis in accordance with the goals set are:

- To investigate the concept of literary translation;
- To define the concept of syntactic transformations;
- To identify the main strategies for applying syntactic transformations in literary discourse during translation;
- To analyse the syntactic structure of modern English language.

The following methods and techniques were used in the research process: the method of quantitative calculations, the deductive method, the comparative method, which helped identify and analyse discrepancies between the original text of the novel written in English and its translation into Ukrainian, the distributional method, the structural method.

A significant number of domestic and foreign scholars have dedicated their research to studying the peculiarities of applying syntactic transformations. This issue has been investigated and discussed in the works of renowned researchers such as L. Barkhudarov, L. Latyshev, A. Schweitzer, A. Fiterman, and T. Levitska. This study is

based on the classification of syntactic transformations by L. Latyshev. Accordingly, five main syntactic transformations can be distinguished: syntactic assimilation, transposition, replacement, sentence fragmentation and sentence integration.

In the first chapter, we revealed that syntactic transformations are an interesting aspect of translation due to the complex nature of sentences. Sentences are the most complex units of language, which not only have formal and semantic complexity, but are also subject to strong pragmatic influences in the process of creation. Compared to individual words, morphological forms, or even phrases, sentences always have more contextual dependency and can have numerous interpretations in translation. This is related to the author's intention and the flexibility of all sentence components, which can change their grammatical and/or lexical-semantic structure during translation. These aspects create significant challenges for the translator and make the issue of syntactic transformations particularly intriguing.

During the process of studying the translation of artistic discourse, it has been determined that it is a complex process that requires a translator to possess a wide range of skills and competencies. The main goal of translating of artistic discourse is to reproduce the content, style, and emotional richness of the original work in the target language.

The second chapter presents a syntactical analysis of sentences observed in the novel "The Book Thief" by Markus Zusak. After syntactic analysing the sentences in the second part, several peculiarities can be identified that are characteristic exclusively of the English language. For example, the unique ability to use secondary predication is only characteristic of the English language. Impersonal and indefinite-personal sentences have a two-member structure in the English language, while in the Ukrainian language, subject omission occurs. Moreover, in English, the role of emphasizing information is primarily carried out by subjective and predicative clauses, whereas in Ukrainian, this function can be achieved through the use of particles to intensify information.

The third chapter was devoted to analysing of applied syntactic transformations during our translation of the artistic discourse. After analysing the applied syntactic

transformations in the novel “The Book Thief” by Markus Zusak, we have reached the following conclusions. The most frequently used syntactic transformations for translation purposes are syntactic assimilation (22%), sentence integration and fragmentation (29.8%), and replacement (38,6%). In some cases, transposition (8.8%) may be applied.

During the translation process, various syntactic transformations were employed. Firstly, passive voice was replaced with active voice, as active voice is more characteristic of the Ukrainian language. Secondly, participle, gerund, and infinitive constructions were replaced with subordinate clauses, as this phenomenon is not typical in Ukrainian. Thirdly, the adverbial of time was moved to the beginning of the sentence. Additionally, two-member indefinite-personal and impersonal sentences were replaced with one-member sentences. Complex sentences with subjective and predicative clauses were integrated, and particles were added to compensate for the function of emphasizing.

Summarising the work carried out, it is worth noting that the syntactic transformations has not been fully investigated within the framework of scientific research. Only L. Latyshev investigated the syntactic transformations separately from grammatical ones, unlike other researchers.

In the end, we can summarise that in the process of investigation, the distinctive syntactic features of modern English have been unveiled. These features include the use of secondary predication, the employment of gerund and infinitive constructions in the function of object or subject, the presence of absolute nominal constructions, and the existence of predicative and subjective clauses. Due to distinctive features, using of syntactic transformation becomes an essential necessity to accurately convey the content, style, and emotional depth present in the original work when translating into another language.